

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

Faptele fac istoria, dar ideile determină faptele

Revista săptămânală *Opinia națională* a împlinit 18 ani. Vârsta tinereci maturității.

La începutul lunii decembrie 1992 se împlinea încă unul dintre dezideratele inițiatorilor instituției social-umaniste dedicată învățământului, culturii și științei, Fundația *România de Măine*. Apărea primul număr al *Opinii naționale*, „publicație ce își propune să contribuie la regândirea întregului sistem de valori, grav afectat de politicianismul partizan al ultimilor ani, precum și la găsirea de soluții reale, eficiente, născute din realitățile naționale în vederea scoaterii societății românești din criza gravă pe care o traversează, pentru înscrierea României pe coordonatele progresului, democrației și libertății”.

Prezentând colecțiile specializate ale publicației, din rândul cărora făceau parte academicienii Ion Coteanu, Radu Voinea, Anghel Rugină, David Davidescu, Romulus Vulcănescu, N.N. Constantinescu, Eugen Simion, Ștefan Pascu, D.R. Popescu, Radu Beligan și alte personalități de prestigiu ale vieții românești, prima pagină a revistei invita cititorii, „după înțeleapta formulă a lui George Călinescu: *Vrei să fii un om bun? Alătură-te celor buni și deja vei fi unul dintre ei!*” să participe la soluționarea problemelor țării, din perspectiva țării...

Președintele Fundației *România de Măine*, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, explica, „Actualitatea conceptuală de opinie națională”, precizând că „Din perspectiva publicației Fundației *România de Măine* interesează acel nivel al opiniei publice care face din aceasta un fenomen național. Spunând *nivel*, am în vedere, desigur, întinderea opiniei publice în câmpul social. În condițiile unei diversități practice nelimitate de exprimări pe cele mai variate planuri: local, sectorial etc. se disting expresii ale opiniei publice care, ca amploare, tind să cuprindă, să acopere, ansamblul societății. Dar mai mult decât prin întindere, opinia publică devine opinie națională prin conținutul său”.

Pentru ca *Opinia națională* să fie vector al opiniei publice naționale, să ajungă la maturitate, mulți zăriași, oameni de cultură cunoscuți și recunoscuți – directorii ai publicației, în ordine cronologică: prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, Dinu Săraru, regretații Eugen Florescu și Adrian Păunescu, Alexandru Ionescu, Mircea Itul – au imaginat, proiectat și construit cu știință, conștiință, cultură și talent. De-a lungul timpului, semnăturile personalităților marcante ale vieții spirituale românești, prin autoritatea și prestigiul lor, au imobilizat actualul jurnalistic.

Academicianul Anghel Rugină, care a fost profesor asociat și membru în primul Senat al Universității *Spiru Haret*, membru în *Colegiul pentru reformă și relansarea economiei naționale* al *Opinii naționale*, spunea: *Faptele fac istoria, dar ideile determină faptele.*

Ășadar, *Vrei să fii un om bun? Alătură-te celor buni și deja vei fi unul dintre ei!*

Mioara VERGU-IORDACHE

Universitatea Spiru Haret prezintă la al 5-lea Forum European pentru Asigurarea Calității (EQAF)

Prof.univ.dr. Gheorghe DUDA, prorector al Universității *Spiru Haret*

Forumul internațional cu tema *Să construim poduri: să dăm sens asigurării calității în context european, național și internațional*, în organizarea **Grupului E4**: Asociația Universităților Europene (EUA), Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității (ENQA), Asociația Europeană a Institutelor pentru Educație Superioară (EURACHE) și Uniunea Studenților Europeni (ESU), s-a desfășurat la Universitatea Claude Bernard Lyon I, cu sprijinul Programului pentru Educație Continuă a

Comisiei Europene, între 18 și 20 noiembrie 2010.

Scopul conferinței - o platformă de discuții și schimb de experiență între principalii factori interesați de asigurarea calității - a fost de a examina modul în care procesele și instrumentele de asigurare a calității, implementate la nivel instituțional și al agențiilor, se raportează la nivelul discuțiilor și deciziilor de politică europeană și națională și modul în care interacționează între ele și cu contextul instituțional de asigurare a calității și cultura calității.

(Continuare în pag. 3)

IVAN PATZAICHIN – amiralul perfecționat la Universitatea Spiru Haret

Amiralul flotei românești, cum i se spune lui Ivan Patzaichin, este un simbol al sportului național, singura personalitate sportivă în viața din țară care are statuie în fața clubului pe care l-a slujit 34 de ani, CS Dinamo. A sărbătorit, recent, la 26 noiembrie, 61 de ani și spune că masterul de *Management in sport*, absolvit la Universitatea *Spiru Haret*, i-a deschis noi orizonturi în viață.

Cum ați petrecut, la împlinirea vârstei de 61 de ani?

Nu programasem ceva special, dar am avut parte de o seară superbă, împreună cu prietenii, la un pub din București. Mi-au făcut multe surprize, a fost și o trupă care a cântat. A fost foarte frumoasă. De fapt, bogăția mea sunt prietenii!

Pe ce activități vă concentrați eforturile în prezent?

Am înființat, împreună cu niște prieteni, Asociația „Ivan Patzaichin Mila 23” și intenționăm să dezvoltăm turismul cu barca în Delta Dunării. Suntem în stadiu avansat de acest

proiect, care sper să devină operațional încă de anul viitor. În plan mai am și înființarea Școlii „Ivan Patzaichin”, care să promoveze sportul de relaxare. Îmi doresc să conving cât mai mulți copii, dar și mături, să iasă și să facă mișcare, iar cu acest prilej putem descoperi și valori, care să facă, mai apoi, performanță.

Ați mai vorbit cu foștii dumneavoastră elevi?

Da, ținem legătura permanent. O mare parte dintre ei m-au sunat și îi ajut cu sfaturi în continuare.

(Continuare în pag. 3)

Interviu realizat de Georgiana MECU

LA MULȚI ANI, DE SFÂNTUL NICOLAE!

Cine este Nicolae? Sfântul Nicolae este cunoscut ca prietenul și protectorul judecătorilor, criminalilor, hoților, comercianților, săracilor, marinarilor, bucătarilor, călătorilor, fetelor nemăritate, miresele și, în special, al copiilor mici și al școlărilor. Sfântul Nicolae s-a născut în Orientul Mijlociu, la 350 de mile nord de Betleem. Istoria și legendele legate de Sfântul Nicolae se întrepătrund, dar se cunoaște cu certitudine că a trăit în secolul al IV-lea, a fost cardinal de Myra (aflată acum pe teritoriul Turciei) și a fost recunoscut și onorat ca sfânt începând cu secolul VI. Nu mai puțin de 21 de „miracole” îi sunt atribuite. Sfântul Nicolae devenind cunoscut pentru credința, zelul și dragostea pentru semenii și, în special, pentru copii. Nicolae provenea dintr-o familie instărită, iar la moartea ambilor părinți (încă era copil) a moștenit întreaga avere, pe care s-a hotărât să o folosească în scopuri umanitare și să-i ajute pe cât mai mulți oameni nevoiași.

Profesori ai Facultății de Arhitectură premiați la Viena

Comitetul științific pentru arheologie urbană din cadrul celei de a 15-a Conferințe internaționale privind PATRIMONIUL CULTURAL ȘI NOILE TEHNOLOGII, Viena, 15-17 noiembrie 2010, a acordat posterului *Sibiu: o verigă de completat în memoria orașului* (autori: Emil Creangă, Ruxandra Nemțeanu, Ileana Budisteanu, Darius Costea), PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN POSTER.

INCOMODUL NICOLAE IORGA

Valeriu RÂPEANU

Cei șaptezeci de ani, câți au trecut de la asasinarea lui Nicolae Iorga, așează în fața contemporanilor întrebări din care nu puține au mai fost prezente de-a lungul deceniilor.

de ani reprezintă cu câteva luni mai mult decât viața pământească a lui N. Iorga. Gloanțele din

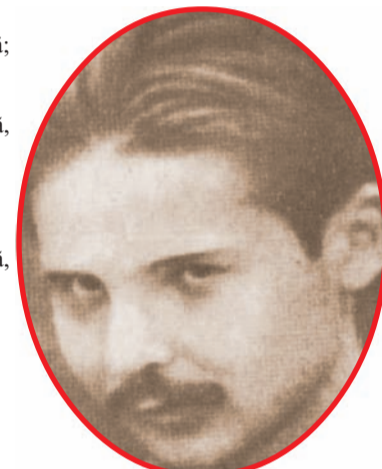
noaptea de 27/28 noiembrie 1940 nu curmă doar „o viață de om” (și ce om!), ci deschideau un drum care a fost marcat nu doar de prezența în circuitul public a operelor sale, ceea ce ar fi făcut ca înțeleșurile lor să se răsfrângă pozitiv asupra societății românești, ci s-a dovedit că se poate de contorsionat, plin de sinuozități și de accidente.

Ce putem spune acum, când de la moartea lui România a cunoscut atâtea seisme sociale - el a căzut victimă celui dintâi - care au afirmat ideologia aflate la antipod? Un singur răspuns se impune: N. Iorga a fost și rămâne un incomod. Regimul instaurat la sfârșitul anului 1947 a ales, aproape două decenii, calea interdicției totale, inclusiv a oricărei posibilități de a fi citat, nerecunoscându-i niciun merit, pe niciunul din tărâmurile în care s-a făcut simțită proteja sa prezentă.

(Continuare în pag. 3)

Limba română este patria mea Biografie

Știu eu, mama și-a zis că mă nasc într-o zodie bună; Plimului păntec așa îi cânta într-o noapte cu lună. Trăsnete reci de furtună vedea cum în zare detună. Știu eu, mama și-a zis că mă nasc într-o zodie bună. Ea mai vedea cum în săi voi sălta împreună. Cu îndrăznețea fecioara-a pământului, brună, Și-n goana nebună vedea de pe-atunci cum răsuna Tropotul lung și mereu al galopului meu. Știu eu, mama și-a zis că mă nasc într-o zodie bună. Și că-s merit să înving veșnicii și genună. Dar nu știa de pe-atunci că în mine-o să pună Suflul prea grav și răsunet prea slab, că adună Abur de vis și de boala ce-ar fi să răpuna Tropotul lung și mereu al galopului meu. Iată-mă azi înarmat cu acele credinți, Cu îndărijirea păstrată — cuțit între dinți — Dar cu prea multă dorință să vii, să-mi aliniți, Bruna fecioară a păcii adânci și cuminiți, Tropotul lung și mereu al galopului meu.

Nicolae LABIȘ
2 decembrie 1935 – 22 decembrie 1956

Workshop:

Respiritualizare și holistică în interpretarea comportamentului uman

Lector univ. dr. Miltiade STANCIU
Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale

În întâmpinarea sărbătoririi a 20 de ani de la înființarea Universității *Spiru Haret*, Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale organizează, în data de 15 decembrie 2010, workshopul intitulat *Respiritualizare și holistică în interpretarea comportamentului uman*.

Manifestarea își propune să aducă argumente cu privire la necesitatea unei schimbări comportamentale, având în vedere multiplele disfuncționalități existente pe planeta Pământ. Plecând de la ce afirma celebrul biolog Richard Dawkins referitor la viața inteligentă, anume că ea ajunge la maturitate atunci când izbuteste pentru prima oară să priceapă cauza propriei sale existențe, considerăm că este momentul să discutăm despre respiritualizarea comportamentelor umane negative.

Externalitățile negative generate de comportamentele umane au contribuit la situarea noastră, ca specie umană, în pragul unor mari dezechilibre, manifestate prin războaie, sărăcie, foamete, crize, poluarea mediului etc.

„Regulile de circulație”, după care șoferii conduc „mașina evoluției vieții și economiei”, ar trebui să fie stabilite în strânsă legătură cu paradigma sănătății întregului viu, care

presupune existența unor relații de intercondiționalitate organică între om, mediul înconjurător, familii, instituții, comunități și organizații. Considerăm că astăzi nu putem ignora aceste „reguli”, pe care omul, o componentă a viului, le-a creat, dar pe care tocmai el le încalcă constant și repetat. Sau le putem încalca suportând totodată, și consecințele, care sunt sau pot fi ireversibile.

În același spirit, suntem de acord cu cele spuse de fizicianul, distins cu premiul Albert Einstein, Hubert Reeves, despre civilizația noastră, care „este prinsă orbește într-o dezvoltare ce ignoră tocmai condițiile fundamentale ale propriei existențe”.

Pe de altă parte, manifestarea noastră își propune să aducă în dezbatere și posibile soluții la problemele actuale cu care ne confruntăm. Prin termenul *holistică*, folosit în titlul workshopului, dorim să generăm dezbateri cu diverse categorii socio-profesionale, de la economiști la psihologi, de la profesori la studenți, de la oameni de afaceri la reprezentanți ai societăților nonguvernamentale, care sunt invitați să ni se alature cu propriile puncte de vedere, ca o contribuție teoretică și, de ce nu, practică la respiritualizarea comportamentului uman.

ISTORIA TRĂITĂ ROMÂNIA ȘI „CRIZA” POLONEZĂ DIN ANII 1980-1981 (un episod)

General-colonel (rtr) dr. Constantin OLTEANU*

București-Moscova, călătorie cu peripeții

Între 2-4 decembrie 1981 a avut loc, la Moscova, ședința ordinară a Comitetului Miniștrilor Apărării din statele participante la Tratatul de la Varșovia, stabilită, conform uzanței, cu un an în urmă. Delegația armatei române, formată din: general-locotenent dr. Constantin Olteanu, ministrul apărării naționale, șeful delegației, general-colonel Marin Nicolescu, adjunct al ministrului apărării naționale, locțiitor al comandantului-șef al Forțelor Armate Unite pentru armata română, general-locotenent Ion Șuța, prim-locțiitor al șefului Marelii Stat Major și șef al Direcției operații, contraamiral Ștefan Dinu, șeful Direcției informații din Marele Stat Major, a plecat spre Moscova în dimineața zilei de 1 decembrie. Delegația a fost însoțită de un grup de ofițeri, cunoșcători ai problemelor Alianței și ai limbii ruse. La Moscova, s-a alăturat delegației generalul-maior Dumitru Pănescu, locțiitor al șefului Statului Major al Forțelor Armate Unite pentru armata română. Călătoria

s-a efectuat cu un avion BAC-111, închiriat de la TAROM. (În astfel de misiuni, executate cu avioane închiriate de Armata de la TAROM, șeful echipajului era unul din următorii piloți: Gheorghe Răcaru, Enache, Vasile Cireașe.). Când ne apropiam de Moscova, turmul de control de pe aeroportul Vnukovo-2, unde urma să aterizăm, a comunicat echipajului că nu poate permite aterizarea din cauza vizibilității reduse și a poliului de pe pistă, dirijându-ne spre Kiev, unde am fost oaspeții comandamentului Regiunii Militare cu sediul în această garnizoană. După câteva ore, ni s-a permis deplasarea spre Capitala sovietică, însă condițiile meteorologice se mențineau încă destul de dificile.

În asemenea ocazii, hotărârea aparține exclusiv echipajului. Excelentul pilot al avionului nostru, Vasile Cireașe, atunci în vârstă de 35-36 de ani, cu care eu mai zburasem, a hotărât să încerce decolarea. Pe panta de aterizare a aeroportului moscovit, echipajul aeronavei noastre, pilot și copilot, a confirmat organelor de trafic aerian sovietic faptul că vede pista, care era

bine balizată și, ca atare, vine la aterizare. Cu tot tratamentul aplicat, pista mai era încă alunecoasă, astfel că avionul a derapat ușor, dar nu periculos, întrucât a fost „ținut” bine de maestrul manșei, care a primit calde felicitări de la noi și de la sovieticii pentru înalta competență profesională dovedită. Majoritatea celorlalți delegații renunțaseră sau rataseră aterizarea, fiind dirijate pe aeroporturi din alte localități, din care s-au înapoiat în cursul nopții sau a doua zi dimineața. Totul este bine, când se termină cu bine!

Propunerea marelui sovietic, Dmitri Ustinov, de a acorda „ajutor” Poloniei

Intrunirea a debutat firesc, în dimineața zilei de 2 decembrie, sub auspiciile gazdei, ministrul apărării al U.R.S.S., mareșalul Dmitri Ustinov, fără nici un indiciu că ar urma ceva neașteptat. În acea zi și în ziua următoare, 3 decembrie, până la masa de prânz, lucrările s-au desfășurat conform programului convenit din timp. Cu circa 15 minute înainte de pauză, în jurul orei 12.00, ora Moscovei, am fost înștiințați că imediat ce se intră în pauză, miniștrii apărării sunt convocați într-o sală mai mică, adiacentă celei în care aveau loc lucrările în plen, fără nici o explicație în legătură cu scopul întâlnirii.

(Continuare în pag. 4)

Zilele bibliotecii universitare

– 6-10 decembrie 2010 –

Studenții haretști, mai ales cei din anul întâi, sunt așteptați în bibliotecile aflate în sediile Universității *Spiru Haret* pentru a afla componența fondului de carte, ziare și periodice, modalitatea de acces la acestea, oferta tematică, să interacționeze cu personalul, să se familiarizeze cu atmosfera din sălile de studiu. Printre numeroasele titluri, aceștia vor găsi cursuri, tratate, compendii, antologii, volume aparținând cadrelor didactice, cu care se întâlnesc în amfiteatre, tipărite, sub egida Editurii Fundației *România de Măine*, la tipografia proprie.

Să ne amintim ce înțelegem prin *biblioteca*.

Biblioteca - lat. *bibliotheca*, fr. *bibliothèque*, it. *biblioteca* - este un termen provenit din limba greacă: *biblion*(carte) și *theke* (cufăr). Se referă atât la o colecție privată, cât și, de cele mai multe ori, la colecții mari, deținute și administrate de diverse instituții.

Astăzi, bibliotecile tind să devină adevărate centre informaționale, care extind arile de cercetare ale utilizatorilor. În epoca trecerii de la Galaxia Gutenberg la Galaxia Marconi sau, și mai nou, la Galaxia Bill Gates, de la o cultură a hârtiei la o cultură a electronicii s-a început automatizarea bibliotecilor, urmată de conectarea în rețele, astfel că peste biblioteca tradițională începe să se suprapună *biblioteca electronică*, iar aceasta să contribuie la transformarea bibliotecii clasice în *biblioteca virtuală*.

Primele biblioteci iau naștere în antichitate, în Mesopotamia, unde tăblice de lut sunt păstrate în temple sau în palatul despoților; celebre sunt bibliotecile suveranului asirian Assurbanipal din Ninive, cele de la Alexandria, Pergam și Roma. În Evul Mediu, manuscrisele sunt adăpostite în mănăstiri (Montecassino, St. Gallen), universități (Salamanca, Paris, Uppsala), la curțile prințieri și regale (Laurentiana-Florența, Vaticana-Roma). În perioada Renașterii și, mai ales, după apariția tiparului iau naștere primele biblioteci publice (Bodleiana ș.a.). Printre marile biblioteci ale lumii se numără astăzi: Biblioteca Congresului, din Washington, Biblioteca Națională a Marii Britanii, din Londra, Biblioteca Națională, din Paris, Biblioteca „Lenin”, din Moscova, Biblioteca Germană, din Leipzig, Biblioteca Academiei Române, din București ș.a.

* General-colonel (rtr) dr. Constantin Olteanu a deținut funcția de ministru al apărării naționale în anii 1980-1985; în prezent, este profesor asociat la Facultatea de Relații Internaționale, Istorie și Filosofie a Universității *Spiru Haret*

Universitatea Spiru Haret prezintă la al 5-lea Forum European pentru Asigurarea Calității (EQAF)

Lyon, Franța, 18-20 noiembrie 2010

(Urmare din pag. 1)

La conferință au participat peste 500 de persoane: rectori, prorectori responsabili cu asigurarea calității, membri ai structurilor de asigurarea calității, profesori, studenți, persoane din administrație, personal din agențiile de evaluare și acreditare, cercetători din domeniul asigurării calității. Peste 70 % dintre participanții la conferință au fost tineri, majoritatea cu diferite funcții de răspundere în universități, agenții sau instituții europene.

Universitatea Spiru Haret a avut o prezență activă, prin delegația care a reprezentat-o, prin lucrarea intitulată *Să construim o cultură a calității în context european și național: experiența Universității Spiru Haret*, autori Elena Doval și Emilia Bondrea, precum și prin contribuții la dezbateri.

Pe parcursul celor trei zile, au fost discutate relațiile și interacțiunile dintre factorii decizionali din Europa și cei naționali cu realitățile instituționale și cele la nivel de agenție. Participanții au evaluat progresul în dezvoltarea proceselor de asigurare internă și externă a calității din ultimii ani.

Conferința s-a desfășurat în cinci sesiuni în plen, pe ateliere și secțiuni paralele: **Sesiunea I în plen:** Cuvânt de *Bun venit*, adresat de Lionel Collet, președinte al Universității Claude Bernard Lyon I și al conferinței președinților de universități; *Există o dimensiune europeană a asigurării calității?* Robin Van Ijperen, directorul general pentru educație și cultură, Comisia Europeană; *O flotă, multe vapoare, aceeași destinație* - Petre Williams, fost președinte al ENQA, Marea Britanie.

Sesiunea a-II-a în plen: *Examinarea proceselor instituționale de asigurare a calității din Europa*, moderator Andra Blaetter, Comitetul de organizare. Au prezentat comunicări: Tia Loukkola, EUA; Andra Blaetter, ESU;

Jose Sarsfield Cabral, Universitatea Porto, Portugalia; Padraig Walsh, Autoritatea națională a calificărilor din Irlanda

Grupuri de lucru/Secțiuni în paralel: sesiunea I (șase grupuri de lucru și șapte ateliere în paralel). Delegația Universității Spiru Haret a participat la grupul de lucru în cadrul căreia delegația ARACIS a prezentat lucrarea *Întrebări specifice și provocări întâmpinate de asigurarea calității în țările din fostul bloc de est*. Contribuția Universității Spiru Haret la acest atelier a fost foarte constructivă. În discuțiile purtate s-a apreciat importanța lucrării prezentate și s-a susținut necesitatea conlucrării între agențiile și universitățile, pentru armonizarea standardelor de asigurare a calității cu legislația națională în domeniu.

S-a dat exemplu învățământului la distanță, care este solicitat din ce în ce mai mult, dar lipsa coerenței în legislație, care nu are prevederi legale, cum ar fi sistemul de tutoriat pentru învățământul la distanță, pune bariere în calea studenților și universităților.

O altă problemă adusă în discuție a fost necesitatea evaluării instituțiilor pe baza strategiilor elaborate de universități, în sensul verificării realităților față de strategiile propuse și nu față de criterii normative. Majoritatea celor prezenți în sală au susținut că întâmpină în țările lor aceleași probleme (Armenia, Kazahstan, Bosnia-Hertegovina, Germania).

De asemenea, s-a ridicat problema ierarhizării universităților și importanța acestei ierarhizări după criteriile clasificării Shanghai sau ale altor criterii asupra culturii calității. Acest subiect a ridicat o serie de controverse, păreri fiind diferite în ceea ce privește importanța ierarhizărilor pentru studenți și universități.

Participanții au fost invitați să viziteze **Colțul cu studii de caz**, în care s-au prezentat lucrări cu cazuri concrete de la instituții și universități din Europa, s-au diseminat informații și s-au purtat discuții între vizitatori și exponenți.

Delegația Universității Spiru Haret a prezentat lucrarea menționată, subliniind experiența acumulată și bunele practici în construirea unei culturi a calității în cadrul comunității academice. Cultura calității se bazează pe autoevaluare și pe trecerea de la monitorizarea resurselor la monitorizarea rezultatelor învățării, în acest sens având o mare influență experiența acumulată în procesul de evaluare instituțională internă, conform principiilor EUA, dar și măsurarea satisfacției studenților, absolvenților și angajatorilor privind calitatea programelor oferite de universitate.

În cadrul **Sesiunii a-III-a, în plen:** *Explorarea provocărilor în asigurarea calității privind rezultatele învățării*, moderator Aine Hyland, Comitetul de organizare, au prezentat comunicări: Volker Gehmlich, Germania, și Robert Santa, student, ESU, România.

Grupuri de lucru/Secțiuni în paralel: sesiunea II (12 ateliere în paralel) Delegația USH a participat la grupul de lucru în care opt dintre cei care formează grupul de lucru nr.4 al Consorțiului european pentru acreditări (ECA), din perioada 2008-2010, respectiv din Olanda, Belgia, Austria, Danemarca, Elveția, Spania, Franța și Polonia, au prezentat *Principii și recomandări privind rezultatele învățării în procedurile de acreditare*. Lucrarea a evidențiat liniile generale după care se consideră că ar fi necesar să se promoveze asistență și să se elaboreze un ghid pentru evaluarea externă în vederea acreditării.

Rezultatele învățării trebuie să reflecte competențele studenților în termeni de credite și asigurarea calității procesului de învățământ, pe niveluri de: instituție, facultate, program de studii și module. Modulizarea este extrem de necesară, pentru a se oferi studenților, pe lângă mănunchiul de discipline fundamentale, și posibilitatea dezvoltării competențelor specializate, pe direcții diferite de carieră.

Sesiunea a-IV-a în plen: *Asigurarea externă a calității: rol și impact*, moderator Lucien Bollaert, Comitetul de organizare,

a găzduit prezentările aparținând lui Andree Surssock, EUA, și Janja Komljenovic, Ministerul educației din Slovenia.

Grupuri de lucru/Secțiuni în paralel: sesiunea III (12 ateliere în paralel).

Sesiunea a-V-a în plen, de închidere a conferinței, moderator Bjorn Stensaker, Comitetul de organizare. Au fost schimbate opinii cu privire la discuțiile din timpul conferinței, de către Achim Hoppbach, președintele ENQA; Allan Pall, vicepreședinte ESU; Jean Pierre Finance, membru în Bordul EUA, și Lars Lyng Nielsen, președinte EURACHE.

Forumul s-a încheiat cu concluzia că s-a înregistrat un foarte mare progres atât în dezvoltarea proceselor, cât și în crearea unui climat de înțelegere reciprocă între participanți cu privire la ce anume ar trebui să fie principiile călăuzitoare în QA. Cu toate acestea, atât vorbitorii, cât și participanții au subliniat că procesele de asigurare a calității – interne și externe – trebuie să rămână un mijloc de a atinge obiectivele dorite.

Asigurarea calității trebuie să continue să fie un instrument pentru dezvoltarea calității activităților instituționale și nu să devină un scop în sine. A fost dezbătut și rolul Standardelor și Liniilor de Acțiune europene (ESG) în învățământul superior în promovarea dimensiunii europene a QA. În timp ce ESG a structurat în mod clar discuția despre QA în Europa din ultimii ani, unii vorbitori au sugerat că este nevoie de o revizuire. Totuși, discuțiile grupului de monitorizare, care i-a inclus pe președinții **Grupului E4**, au subliniat nevoia să evalueze felul cum au fost aplicate aceste standarde, cu ce scop se folosesc și să se analizeze, în amănunt, punctele lor forte și punctele slabe față de scopurile identificate, înainte de revizuirea acestora. Această agendă va fi în atenția **Grupului E4** în următoarele luni.

INCOMODUL NICOLAE IORGA

(Urmare din pag. 1)

Lupta împotriva lui N. Iorga începuse devreme, în 1944, prin abjectul articol al lui I. Ludo. Ce-i drept, presa oficială, cotidiană sau culturală, dat fiind circumstanțele morții lui, îl invoca tocmai pentru a arăta până unde au putut merge crimele legionarilor. După 1948 însă, nimic nu a mai fost luat în seamă. Și asupra operii a pogorât interdicția totală, iar numele a fost rostit rar, cu prudență și cât mai pe ferite. Nu-i mai puțin adevărat că, după 1965 și până în 1989, au apărut multe din cărțile fundamentale, în ediții științifice, critice, antologii tematice, ca s-au scris studii, articole de reală valoare. Cum avem pentru perioada 1940-1947 o antologie a ceea ce s-a scris despre N. Iorga și, după aceea, studii temeinice și bibliografii publicate mai ales în exemplara culegere *Nicolae Iorga 1871-1940 - Studii și documente*, coordonatori Constantin Bușe, Constantin Găucan, care a ajuns la cel de al zecelea volum, nu vom face un nou bilanț, ci vom căuta să vedem câteva din similitudinile privitoare la prezența acestei personalități unice în societatea românească.

Aceste similitudini se impun dacă privim perioada deschisă de anul 1948 și cea începută din anul 1990. Ultima nu a interzis opera lui N. Iorga. Nu avea cum. Dar tot ce s-a tipărit de-a lungul celor două decenii a fost rodul inițiativei unor cercetători care n-au abdicat și au înfruntat toate dificultățile materiale pentru a tipări lucrările fundamentale ale lui N. Iorga sau studii despre personalitatea lui. Unele din ele s-au bucurat în mod firesc de subvențiile acordate de organismele abilitate sau au apărut sub egida unor instituții (Radiodifuziunea Română), dar cele mai multe au văzut lumina tiparului datorită unor edituri particulare și a unor sponsori generoși, care au crezut în valoarea operii lui N. Iorga.

Dar ceea ce am sperat toți, ceea ce am crezut că va fi posibil într-un regim democratic, și, anume, ediția națională a N. Iorga, nu s-a realizat. Și nici cel puțin nu se întrevăde posibilitatea încheierii lucrărilor pentru realizarea ei. În țara noastră funcționează un Institut „Nicolae Iorga”, care, înainte de 1989, a girat, în cadrul Editurii Științifice și Enciclopedice, o serie „N. Iorga”, în cadrul căreia s-au tipărit în condiții științifice de mare ținută lucrări fundamentale ale lui N. Iorga (directorul Institutului, în aceea vreme, era academicianul Ștefan Ștefănescu). Dar o ediție integrală a N. Iorga întârzie inexplicabil. Sau, mai degrabă, explicabil, pentru că forurile noastre culturale nu au conștiința locului eminent pe care N. Iorga l-a avut în societatea noastră. Și prin scrierile lui îl poate avea și, așa spune, trebuie să-i aibă.

Paradoxal, „rezerva” evidentă de acum își are aceleași surse cu interdicția din 1948 și nu are conotații conjuncturale. Dimpotrivă, pornește de la ideile fundamentale ale operei sale. Cea dintâi este legată de ideea națională, care a constituit temelia gândirii și acțiunii sale, pentru care s-a jertfit. Or, de douăzeci de ani, o uriașă mașină de propagandă inoculează și înfișează această idee drept naționalism. Și pentru a-i da un sens de-a dreptul periculos, ținând de o orânduire nefastă, se vorbește de național-comunism. Așa cum, din 1947, s-a vorbit de naționalismul burghez, prezentat ca unul din cele mai mari rele ce s-au abătut asupra societății românești și care trebuie eradicat cât mai repede cu putință. Acest sentiment național, căruia N. Iorga i-a subliniat în repetate rânduri sensul constructiv, face ca el să fie considerat inactual și, chiar dacă nu se spune direct, de-a dreptul nociv.

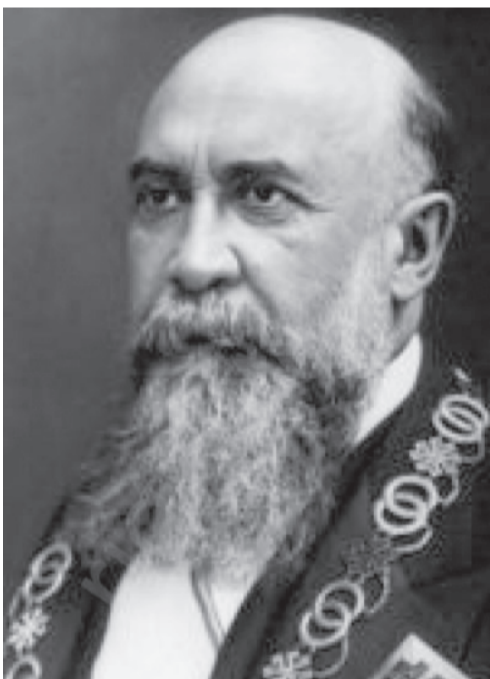
Un alt motiv este legat de ideea tradiției, pe care N. Iorga a ridicat-o la rangul de doctrină și i-a conferit locul esențial în devenirea societății românești. Or, de douăzeci de ani, așa cum s-a întâmplat și în 1948, se duce o luptă înverșunată împotriva tradiției românești, prezentând-o ca o expresie a unui spirit conservator, închistat, merit să ne țină departe de Europa.

Să nu uităm că N. Iorga, ca și Eminescu, a așezat la temelia statului român țărănul. Or, în 1948, proletariatul era cel menit să fie clasa conducătoare, care se putea alia doar cu un segment al țărănimii. După 1990, țărănului i s-a conferit un loc într-un important rezervor electoral, a fost căutat la alegeri, îmbrățișat, sărutat, gustând din bucatele lui și bând din ploșca arome pregătită și păzită cu multă grijă pentru ca nu cumva - cum ar fi zis Tudor Arghezi - odată cu țuca naturală, să nu beți și balele celui care a gustat înaintea tei. Nu s-a observat că cei ce se prezintă drept eroii modernității se pretează la cele mai vetuste și ridicele incenșări, așa-zis tradiționale, care au străbătut istoria României și au atins apogeul odată cu regele Carol al II-lea și Nicolae Ceaușescu.

Cei care șterg, chiar prin tăcere, tradiția românească apelează din motive electorale la butaforia pe care o credeau apusă. În rest, despre țărăn, nimic. Lozincile de după 22 decembrie „Pământul strămoșesc în mâinile țărănului” erau frumoase, spuse cu patos, auctoare de voturi. Dar am lăsat satul românesc în paragină și pe țărăn l-am dus înapoi cu cel puțin o jumătate de veac. Opera lui N. Iorga este iarăși un prilej de mustrare. Nu vrem să o primim, nu vrem să fie cunoscută. N. Iorga a fost de la bun început și a rămas până la sfârșit consecventul adept și infocatul propagator al ideii de solidaritate națională. După 1948, principiul conducător era lupta de clasă, iar acum, societatea este împărțită în partide politice, asupra cărora s-a pogorât nu numai o dată mânia lui N. Iorga, în termeni vehementi, numindu-le „Secole de căpătuală” și socotindu-le vinovate de toate relele ce împiedicau progresul țării noastre. După cum N. Iorga a fost unul din cei care au mărturisit, nu numai o dată, și a dovedit-o prin toată prezența sa, „jubree pentru trecut, pentru marile lui figuri de energie și sinceritate”, precum un Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, Mihai Eminescu și tot ceea ce țara noastră dăduse mai peșos de-a lungul timpurilor. După 1948, a început o uriașă operație de epurare nu numai a prezentului, ci și a trecutului, nume de prim rang fiind, cu operele lor, trecute la un index bine peccutli. Acum, după 1990, dacă așa ceva nu mai este posibil, se practică o insidioasă acțiune de denigrare (vezi cazul Mihai Eminescu), iar alți reprezentanți ai spiritului românesc sunt subevaluați, trecuți într-un con de umbră din ce în ce mai dens, alungați din manuale.

Toate acestea explică de ce N. Iorga nu mai figurează în programa analitică, și, slavă Domnului!, sunt atâtea capitolare ale literaturii noastre în care nu are egal. Atunci, cum explicăm că pe toate treptele învățământului nostru opera lui N. Iorga este absentă? Ca să nu mai vorbim de faptul că o aniversare ca aceasta ar fi trebuit să capete amploarea cuvenită nu prin manifestări omagiale-festiviste, ci prin editări, dezbateri științifice, simpoioane în care să se prezinte roadele cercetărilor.

Măcar pentru un moment, am dovedi că N. Iorga nu este personajul isteric de care ne ferim, al cărui nume abia îl rostim cu spaima că vom călca peste normele oficiale și ne vom situa împotriva progresului unei țări. Pe care nu-l vom putea trece din domeniul vorbelor meșteșugite în cel al faptelor, dacă nu ne vom confrunta cu opera lui și nu vom trage concluzii, unele din ele de o acută actualitate.

Sesiune de comunicare

Noi abordări în cercetarea științifică din domeniul artelor surori – muzica și teatrul

lector univ. dr. George V. GRIGORE
Cănelarul Facultății de Arte

Frumoasa toamnă a acestui an 2010 a adus bucuria întâlnirii a două arte surori, ce până acum se priveau peste un gard imaginat, ca doi vecini buni, dar despărții de o graniță organizatorică. Astfel, datorită unei inițiative laudabile, de la 1 octombrie 2010, Facultatea de Muzică și Facultatea de Teatru ale Universității Spiru Haret s-au unit sub titulatura de Facultatea de Arte, oferind șanse unei colaborări viitoare fructuoase, până acum doar visate.

După procedurile organizatorice necesare unui asemenea demers, am reușit, împreună cu colegii – cadre subevaluati, trecuți într-un con de umbră din ce în ce mai dens, alungați din manuale.

La sesiune au participat: Lerescu, și din cadrul Catedrei de Arta Actorului, coordonată de conf. univ. dr. Vlad Rădescu, să organizăm o primă sesiune de comunicare științifică. Având acordul decanului Facultății de Arte, prof. univ. dr. Petru Stoianov, am hotărât ca simpozionul „Noi abordări și cercetări științifice în domeniul muzical” să aibă loc în perioada 25 – 26 noiembrie 2010, iar Sesiunea anuală de referate și comunicări științifice a Facultății de Arte – Catedra de Arta actorului, intitulată „Teatrul, ca fenomen antropogen”, să aibă loc pe 26 noiembrie 2010, aceste manifestări adresându-se cu precădere atât cadrelor didactice din

IVAN PATZAICHIN – amiralul perfecționat la Universitatea Spiru Haret

Biografie

S-a născut pe 26 noiembrie 1949, la Mila 23, Tulcea. Club: CS Dinamo, pe care l-a slujit 34 de ani!

Palmares olimpice:

- aur - canoe C2, 1.000 m - Mexico 1968;
- aur - canoe C1, 1.000 m - München 1972;
- argint - canoe C2, 1.000 m - München 1972;
- aur - canoe C2, 1.000 m - Moscova 1980;
- argint - canoe C2, 500 m - Moscova 1980;
- aur - canoe C2, 1.000 m - Los Angeles 1984;
- argint - canoe C2, 500 m - Los Angeles 1984.

A fost de opt ori campion mondial, o dată campion european și de 50 de ori campion național. În perioada 1994-2009, a fost antrenor coordonator al lotului național de kaiac-canoe.

Ca tehnician, a cucerit peste 150 de medalii la Olimpiade, Campionate Mondiale, Europene, Balcanice și Naționale.

A fost decorat cu: „Meritul Sportiv clasa I”

Colanul de Platina, cea mai înaltă distincție acordată de Comitetul Internațional Olimpic.

Studii: Licența la Institutul de Educație Fizică și Sport, în 1975

masterul „Management sportiv”, la Universitatea Spiru Haret, în 2000.

În prezent, este: președinte de onoare la Federația Română de Sport Columbofil președinte de onoare al Asociației pentru cai de curse.

(Urmare din pag. 1)

Ce vă amintiți din anii studenției la Universitatea Spiru Haret?

A fost o perioadă frumoasă, mai ales că a fost a doua mea facultate. Îmi plăcea să merg la cursuri pentru ca, apoi, să pun cunoștințele în practică. A fost, poate, cea mai importantă facultate a mea, având în vedere că am absolvit, la Spiru Haret, masterul *Managementul în sport*, care mi-a deschis noi orizonturi, iar profesorii au fost foarte dragi.

V-ați gândit să împărțiți și altora, de la catedră, din experiența dvs? Am avut câteva oferte, de la mai multe facultăți, dar am preferat că ofer aceste sfaturi în cadrul personal sau, pe linie de sport, în cadrul Asociațiilor unde activez (n.r. este președinte de onoare la Federația Română de Sport Columbofil și președinte de onoare al Asociației pentru cai de curse). M-am implicat cu foarte multă plăcere în aceste proiecte, unde nu mai este atât de mult stres ca atunci când eram sportiv sau antrenor.

Ce vă amintiți din copilărie?

Eram la Mila 23, îmi plăceau animale și apa și eram fericit. **Cum a venit dorința de a practica kaiac-canoe?** Eram la liceu și trei concetățeni de-ai mei au ieșit campioni mondiali. Văzând pozele în ziare, mi-am zis, cum de ei au putut și eu să nu pot?!

Toamna, când au venit în concediu acasă, i-am rugat să mă înscrie și pe mine la un club în București. Astfel, în martie 1967, am venit la Dinamo, în București. M-au adus așa, de probă, pentru o lună de zile. **Cum au decurs lucrurile în continuare?** A fost foarte greu, deși eram învățat cu barca și cu apa, cu canoarea m-am înțeles destul de greu la început. Nu mai aveam curajul să ies pe apă. Era primăvară, mă răsturnam și apa era rece. Simion Marcu, regretatul antrenor de atunci, a urcat cu mine în barcă și să mă ajute să-mi țin echilibrul. Așa am reușit să o stăpânesc.

Când ați prins curaj, când ați simțit că se poate mai mult?

În următoarele două săptămâni am prins curaj, iar peste două luni am și concurat la Campionatul Național de juniori, unde am venit pe locul doi, dar am fost descalificat că nu am respectat regulamentul.

Care a fost cel mai trist moment al carierei?

În 1976, a fost singurul an din carieră când nu am luat medalie. Mi-aduc aminte că, în finală, la Olimpiadă, vântul a bătut dintr-o singură direcție și m-a încomodat. Apoi, a fost primul an de căsătorie și i-am promis soției că ori vin cu aurul olimpici, ori cu nimic. M-am speriat la jumătatea cursei și, practice, am cedat lupta. Am zis că sovieticul e la 4-5 secunde în fața mea și i imposibil să recuperez, am cedat lupta și am venit pe locul 5. Până la urmă, cursa a fost câștigată de un iugoslav, care, la 500 de metri, era în spatele meu. A luptat și a câștigat.

Dar cel mai frumos moment?

Toate victoriile au fost frumoase, dar cea mai spectaculoasă cred că a fost cea de la Jocurile Olimpice de la München 1972, pentru că a fost un problemă, cu pagaea urcat, cu descalificare, cu intratul în recalificări, cu atacul terorist.

Și ca antrenor?

Cred că momentul unic, când aștepti atâtea ani și reușești să scoți un campion olimpici, este cel mai frumos. De-a lungul carierei mele am scos mulți campioni mondiali și europeni. Dar, la Sydney 2000, a fost un moment deosebit, cu toate că eu nu sunt multumit niciodată. Băieții au fost extraordinari, atât Poescu, cât și Pricop, și au câștigat în proba în care, cu ani în urmă, triumfăm eu. Satisfacția a fost imensă.

Ce v-a motivat de fiecare dată?

Ambiția de a câștiga încă o dată, de a demonstra încă o dată că am valoare, de a fi din nou cel mai bun. N-am ținut cont că am câștigat și trebuie să fiu răsplătit. Niciodată nu m-am gândit la partea materială, ci cum să fac să mă înving încă o dată.

V-a fost frică vreodată de ceva?

De Dumnezeu, în primul rând. Cu credința în Dumnezeu am fost învățat de mic.

Ce-ați simțit la JO de la Atena și, apoi, la Beijing, când elevii dumneavoastră au trecut de puțin pe lângă medalii?

Am crezut, inițial, că Dumnezeu și-a întors fața de la mine. După aceea, mi-am dat seama că și locul patru este bun și nu pot să condamn pe nimeni. Am făcut totul, dar au fost mai mulți factori care au influențat performanța. A fost un moment greu și consider că a fost un accident.

E grea celebritatea?

E o satisfacție să mergi pe stradă, să te recunoască lumea, să-ți strângă mâna, să-ți zică ceva frumos. E plăcut. Dar, de cele mai multe ori, eu prefer să fiu așa cum sunt, un om modest. Faptul că am rezultate e ceva

normal, pentru că eu nu am fost niciodată mulțumit de mine. Am considerat și sunt convins că puteam să fac mult mai mult.

De unde atâtea modestie?

Nu știu de unde a venit, mă întreb și eu, poate chiar am pierdut din cauza asta, dar întodeauna am fost de părere că, indiferent ce îmi doresc, se poate realiza.

Cum vă caracterizați?

Un luptător, un ambițios, un optimist, când vreau ceva nu mă las până nu obțin. Această mentalitate am încercat să le-o insuflu și elevilor mei. Oricum, sunt convins că, de orice m-aș fi apucat, aș fi reușit.

Regretați ceva?

Nu aș putea să spun că regret, ci doar că n-am obținut mai multe medalii de aur.

Sunteți mulțumit din punct de vedere financiar?

Eu am fost întodeauna mulțumit cu cât am câștigat pentru că, atât eu, cât și soția mea, am știut să împărțim banii, să fim chibzuți și organizați. Întodeauna am mers și la restaurant, chiar dacă trăiam numai din salariu sau câștigam la Olimpiadă, când luam două salarii, atât cât era recompensa pe vremea aceea!

Ați avut multe oferte de a pleca în străinătate, de ce ați rămas în țară?

Pentru prieteni, pentru familie, pentru cei dragi, pentru că sunt foarte atașat de ei. Când îmi intra cineva la suflet, cu greu îmi mai iese. Sunt statornic și țin foarte mult la asta. S-a întâmplat să fiu plecat afară o lună-două și mi-era dor să mă întorc acasă și să mă reîntâlnesc cu prietenii.

Ce gust are succesul? Cum este să fii campion?

Pentru mine nu a însemnat niciodată ceva de sărit în sus, întodeauna am considerat că este un lucru normal. Mereu am crezut că puteam mai mult, că n-am realizat cât aș fi putut la ambițiile și capacitățile mele.

Cum ați găsit drumul succesului?

Prin ambiție, voință și multă muncă.

Ați putea defini această disciplină sportivă, kaiac – canoe, de înaltă performanță?

Este un sport superb, frumos, dar care necesită o muncă imensă, de galere, și puțină tinerie rezistentă.

Tinerilor care aspiră la performanțe în acest sport, totuși, ce le recomandăm?

În primul trebuie să-și dorească să practice acest sport, apoi să fie capabili să se sacrifice prin muncă, dacă dorește să obțină un rezultat bun. Și acest lucru este valabil pentru toate domeniile.

Pe ce v-ați bazat în viață?

În primul rând pe prietenie, apoi pe modestie, respect și dragoste față de cei din jurul meu.

Cine a jucat cel mai important rol în viața dumneavoastră?

Familia. Aș putea spune că, sută la sută, din reușitele mele se datorează familiei. Am ținut întodeauna la acest aspect. Familia a reușit să mă sprijine, să mă încurajeze, să mă ghideze și consider că un om cu performanțele mele nu ar fi putut izbui altfel. Multe talente s-au pierdut din cauza asta. Familia s-a sacrificat pentru mine și oricând mă închin în fața lor (n.r. a soției, Georgiana, și a fiicei, Ivona).

Cât a fost sacrificiul și cât plăcere, ca să obțineți atâtea medalii?

A fost o plăcere deosebită să practice acest sport, dar asta nu înseamnă că nu am sacrificat și unele plăceri ale vieții, în special în perioada tinereții. Dar nu regret că am făcut aceste sacrificii, pentru că a meritat.

Ce vă place să faceți în timpul liber?

Foarte mult îmi plac întâlnirile de familie cu prietenii și să petrec cât mai mult timp în natură.

Dacă ar fi să plecați din România, ce colț din lume ați alege?

În primul rând, nu aș pleca din țară, am avut atâtea posibilități, am în continuare, dar nu plec pentru că îmi place în România, am foarte mulți prieteni și tin la ei. Dacă ar fi, însă, să fie România în alt loc, aș prefera o zonă mediteraneană.

Există țări care v-au impresionat?

M-am impresionat multe, dar cred că zona sud-americană este foarte frumoasă și interesantă, dar, ca să trăiesc, mi-ar plăcea Italia, Spania, Grecia. Eu țin foarte mult la natură și aș vrea să fie o primăvară veșnică. Aș dori ca natura să fie întodeauna verde și veselă, să nu vină iarna și să o omoare.

Aveți vreo deviză?

Am purtat mereu în suflet deviza: *Ai izbucit, continuă! N-ai izbucit, continuă!*

dr. Mircea Constantinescu, lector univ. dr. George Grigore, asist. univ. dr. Iulia Boroș, asist. univ. dr. Anca Iorga, asist. univ. dr. Ioana Visalon, asist. univ. Dana Voicu.

UNIONE EUROPEANĂ
GOVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

CNDIPT
OPOROSU

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Fondul Social European investește în oameni!

Adresă: Str. Italiană, nr. 28 - Mansardă, sector 2, București
Tel. 021/4551999
E-mail: studentipracticieni@spiruharet.ro
Website: www.studentipracticieni.ro
Proiect POSDRU/90/2.1/S/64176

UNIONE EUROPEANĂ
GOVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIER
REGIONAL PENTRU POZ DRU
REGIUNEA BUCUREȘTI ȘI ILOV

Universitatea Spiru Haret
București

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Fondul Social European investește în oameni!

Adresă: Str. Italiană, nr. 28 - Etaj I, sector 2, București
Tel. 021/4551998
E-mail: profeminantrep@spiruharet.ro
Website: www.profeminantrep.ro
Proiect POSDRU/97/6.3/S/64240

PREGĂTIREA TUTORILOR

În cadrul proiectului POSDRU 64176 – *Studii practice-studenți activi și integrați*, au fost organizate, la sediul Universității Spiru Haret, două seminarii de instruire a tutorilor (20-21 și 27 – 28 noiembrie 2010).

S-au prezentat și au fost dezbătute teme precum: *Profilul și rolul tutorului: calitățile personale, abilități de comunicare și transmitere de informații; Organizarea stagiului de practică; planificarea activității zilnice și săptămânale, sarcini și responsabilități ce revin studentului; Rolul tutorului în procesul de evaluare. Acordarea calificativului în funcție de criteriile de apreciere stabilite; Competențe, aptitudini, deprinderi practice – procesul complex al formării profesionale. Standardele profesionale și aplicarea acestora; Metode și tehnici de instruire practică: experiment, simulare, interpretare de roluri,*

Comunicarea – rolul comunicării bidirecționale: Cum comunicăm? Blackboard – instrument de comunicare. Cum motivăm studenții? Ce presupune supravegherea și îndrumarea studenților de către tutori?; Procesul de evaluare a activității desfășurate de studenți pe durata practicii. Rolul tutorului în procesul de evaluare. Acordarea calificativului în funcție de criteriile de apreciere stabilite; Competențe, aptitudini, deprinderi practice – procesul complex al formării profesionale. Standardele profesionale și aplicarea acestora; Metode și tehnici de instruire practică: experiment, simulare, interpretare de roluri,

studenții întreabă – tutorii răspund; Evaluarea gradului de implicare a tutorilor – administrare chestionar, stabilirea modului de comunicare dintre tutori și universitate, semnarea deficiențelor și căi de rezolvare rapidă a acestora; Prezentarea experienței anterioare a tutorilor în îndrumarea stagiilor. Discuții. Ce trebuie păstrat? Ce trebuie schimbat?; Stagiul de practică – „poartă” către o mai bună poziționare în procesul de recrutare, selecție și angajare a personalului la nivel de organizație. Ce șanse de angajare au studenții practicieni ce au încheiat stagiul de practică?

De asemenea, au fost prezentate documentele – suport, care se întocmesc și certifică efectuarea activităților practice (ex. Manualul de practică, Caietul de practică), și au fost inițiate sesiuni de discuții informale, socializare – construirea și consolidarea rețelei de tutori, și ateliere de lucru pe specializări: atelier 1: specializări economice, *moderatori: Marinică Dobrin, Manuela Epure*; atelier 2: specializări: Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, *moderator: Sofia Bratu*; atelier 3: specializarea drept, *moderator: Mariana Rudăreanu*; atelier 4: specializări militare, *moderatori: comandor prof. univ. dr. Cornel Marinescu, col.dr. Laurențiu Dușescu UNAP.*

FORMAREA FORMATORILOR

Institutul de cercetare din cadrul Fundației Românie de Măine a organizat, pentru două serii de participanți – cadre didactice ale Universității Spiru Haret (maximum 25 participanți/serie), în perioadele 26.11.2010 – 28.11.2010 și 03.12.2010 – 05.12.2010, Cursul de formare a formatorilor. Examenul de evaluare în vederea obținerii Certificatului CNFPA s-a susținut în 29.11.2010 și în 06.12.2010.

Alături de institut, ca organizator, s-a aflat echipa de management a proiectului POSDRU/97/6.3/S/64240 *ProFeminAntrep – promovarea egalității de șanse în antreprenoriat.*

Din echipa de implementare a proiectului POSDRU/97/6.3/S/64240 *ProFeminAntrep – promovarea egalității de șanse în antreprenoriat* fac parte 16 formatori, care trebuie să instruiască/forneze în cadrul proiectului un număr de minimum 7200 de femei (60% femei fără ocupație și 40% studente, care urmează să se angajeze după finalizarea studiilor), în vederea inițierii unei afaceri. Practic, cele 7200 femei din grupul țintă participă, în cadrul proiectului, la un curs de formare în antreprenoriat, care se finalizează cu un examen și cu un Certificat CNFPA, ce le dă dreptul să se angajeze pe funcții de management operațional, management al resurselor umane sau marketing, în cazul în care nu aleg să își deschidă o afacere proprie.

Cei 16 formatori sunt cadre didactice ale Universității Spiru Haret care trebuie să participe, la rândul lor, la un curs de formare - instruire, finalizat cu un examen pe baza căruia primesc de la CNFPA un *Certificat de formator* („formare formatori”), care dă dreptul cadrelor didactice din învățământul superior să predea cursuri adulților - femeile din grupul țintă al proiectului.

Ca beneficiar al proiectului POSDRU/97/6.3/S/64240 *ProFeminAntrep – promovarea egalității de șanse în antreprenoriat*, USH creează condițiile necesare implementării proiectului respectiv, folosind cadrele sale didactice.

ISTORIA TRĂITĂ

ROMÂNIA ȘI „CRIZA” POLONEZĂ DIN ANII 1980-1981 (un episod)

(Urmare din pag. 1)

Eu m-am prezentat la locul stabilit însoțit de colonelul Alexandru Endrijevski, translator de limba rusă (în afară de ministrul român, mai foloseau translatorii ministrului apărării al Ungariei, generalul de armată Lajos Czișe, și ministrul apărării R.D.Germane, generalul de armată Heinz Hoffmann; deși neamțul avea studii în U.R.S.S. și cunoștea bine limba rusă, se exprima numai în limba germană. Dintre toți miniștrii apărării din Tratat, numai eu și omologul meu ungar nu aveam studii în U.R.S.S.). În afară de cei șapte miniștri ai apărării din țările participante la Tratatul de la Varșovia, de comandantul-șef al Forțelor Armate Unite, mareșalul Viktor Kulikov, și de șeful său de Stat Major, generalul de armată Anatoli Gribkov, care erau membri ai Comitetului, la acea întâlnire intempestivă se aflau mareșalul Nikolai Ogarkov, șeful Statului Major General al armatei sovietice, precum și generalul de armată Alexei Epșev, șeful Direcției Superioare Politice a Armatei și Flotei Militare sovietice, în calitate de membri ai delegației armatei gazdă. Fiind general-locotenent, subsemnatul era cel mai mic în grad dintre toți participanții la acea convocare. Miniștrii erau așezați la masă, ca de obicei, în ordinea alfabetului chirilic.

După ce a făcut apelul din ochi, spre a se convinge că nu lipsește nimeni, mareșalul Dmitri Ustinov a intrat direct în problemă, comunicându-ne că generalul de armată Wojciech Jaruzelski, conducătorul Poloniei, a cerut, printr-o telegramă, ajutor, întrucât, zicea mareșalul, situația din țară se deteriorase. Mareșalul Dmitri Ustinov, în picioare, cu statura lui masivă, între cele două rânduri de mese, la care eram așezați noi, puțin retras ca să nu stea cu spatele la cineva, a început să explice în ce consta agravarea situației din Polonia care, după cum accentua el, punea în pericol socialismul în acea țară și în ansamblu. Pornind de la tabloul înfățișat și de la invocatul ajutor solicitat de liderul polonez, mareșalul sovietic propunea ca în comunicatul pe care urma să-l adoptăm la sfârșit, al cărui text fusese convenit înaintea ședinței, să introducem un paragraf prin care să ne exprimăm sprijinul față de guvernul polonez. Completarea propusă de mareșal avea aproximativ următorul conținut: „Comitetul Miniștrilor Apărării sprijină acțiunile întreprinse de guvernul polonez pentru curmarea amestecului forțelor contrare-voluționare străine și a statelor N.A.T.O., care pun în pericol existența socialismului în Polonia”.

Am ascultat cele propuse de mareșal și am întrebat ce fel de ajutor putea oferi Comitetul Miniștrilor Apărării în afară de unul militar. Nu mi s-a dat nici o explicație. După mareșalul Dmitri Ustinov, a intervenit, imediat, generalul de armată Dobri Djurov, ministrul apărării al Bulgariei, care a declarat că este de acord să dăm neîntârziat ajutor Poloniei, și că, în acest sens, el are aprobarea Biroului Politic al Partidului Comunist Bulgar, rezultând că unele state din Alianță cunoșteau dinainte că se preconiza o soluție militară în cazul Poloniei. Se repeta, într-un fel, istoria din 1968, când România nu a fost informată referitor la intervenția militară a celor cinci țări din Tratat, în Cehoslovacia. A urmat generalul de armată Martin Dzur, ministrul apărării al Cehoslovaciei, care, în esență, a spus că se pronunță pentru acordarea ajutorului cerut de Polonia; generalul de armată Heinz Hoffmann, ministrul apărării al R.D.Germane, s-a exprimat simplu, afirmând că el nu este împotriva; generalul de armată Lajos Czișe, ministrul apărării din Ungaria, a spus că nu se poate pronunța până când nu se consultă cu Janos Kadar; a urmat la cuvânt generalul-colonel Florian Siwiski, șeful Marei Uniți Stat Major al armatei poloneze, care-l reprezenta pe generalul de armată W. Jaruzelski, însă acesta a stat nemiscat pe locul lui, în dreapta mea, nu a spus nimic, deși era vorba de țara sa. Normal era ca el să fi arătat ce intervenție în situația din Polonia, să confirme sau să infirmă dacă ceruseră „ajutor”, cum susținuse mareșalul Dmitri Ustinov. Este posibil să fi fost sfătuit să rămână „mut”.

Șeful delegației armatei române, generalul-locotenent dr. Constantin Olteanu nu este de acord cu propunerea mareșalului Dmitri Ustinov

În cuvântul meu, în limba română, tradus cu fidelitate în limba rusă de colonelul Alexandru Endrijevski, după ce am repetat că noi, statele membre ale Tratatului de la Varșovia, nu am putea acceda decât ajutor militar, l-am rugat pe mareșalul W. Jaruzelski să ne prezinte telegrama primită de la generalul de armată W. Jaruzelski și l-am întrebat de ce liderul polonez se adresează miniștrilor apărării și nu seilor de state, având în vedere funcțiile cu care era investit, că din ce ni s-a spus nu a rezultat în ce consta agravarea situației din Polonia. Am încheiat argumentarea, mai pe larg prezentată, subliniind că, deși nu am mandat în acest sens, întrucât situația creată era inedită, respectând principiul neamestecului în treburile interne ale altora, nu sunt de acord să semnez un document de natura celui propus de mareșalul Dmitri Ustinov. Dacă vor să o facă, să o facă fără români, și chiar să specifice că românii nu vor să semneze comunicatul în forma prezentată, însă eu le propun să nu recurgă la o asemenea soluție. Cu toate insistențele mareșalului Dmitri Ustinov, susținut de colaboratorii lui (mai puțin de mareșalul Viktor Kulikov și de generalul de armată Anatoli Gribkov, care nu au luat cuvântul nici atunci și nici a doua zi), de miniștrii apărării ai Bulgariei și Cehoslovaciei, și n-am cedat, menținându-mă pe poziția exprimată.

Nicolae Ceaușescu și Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. aprobă poziția adoptată de generalul-locotenent dr. Constantin Olteanu

După încheierea întâlnirii, am luat legătura telefonică la București cu Nicolae Ceaușescu, în prezența generalului-colonel Marin Nicolescu, a generalului-locotenent Ion Șuța și a colonelului Alexandru Endrijevski.

Am comunicat șefului statului: „Aici s-a ivit o problemă fulminantă”, prezentându-i un rezumat al problemelor discutate în cadrul convocării, pentru a înțelege ceea ce se petrecea. La sfârșitul informării mele, Nicolae Ceaușescu a exclamat: „Păi asta înseamnă intervenție!”, la care eu am completat: „Așa am înțeles și eu, de aceea m-am opus”. „Ai procedat bine”, a spus comandantul suprem. Apoi m-a întrebat ce poziție au adoptat ceilalți miniștri ai apărării. După ce a ascultat spusele mele despre poziția celorlalți, șeful statului a precizat că, având în vedere gravitatea și complexitatea problemei, nu-mi poate da un răspuns pe loc, trebuie să se consulte cu Comitetul Politic Executiv. „Sună-mă peste o oră”, a încheiat el. Am convingerea că Nicolae Ceaușescu avea în vedere faptul că discuția noastră telefonică era interceptată și că dorea astfel să aducă la cunoștința sovieticilor că problema respectivă va fi discutată în forurile politice superioare românești. Peste o oră am telefonat la București. Nicolae Ceaușescu mi-a comunicat că se consultase cu cine trebuie, stabilindu-se ca delegația armatei noastre să se mențină pe poziția adoptată. Ulterior am aflat că, în ziua de 3 decembrie 1981, la orele 13.00, cum rezultă din stenogramă, a fost convocat Comitetul Politic Executiv. În cadrul întrunirii, Nicolae Ceaușescu i-a informat pe membrii acestui organ despre situația creată în Comitetul Miniștrilor Apărării la Moscova și cu poziția

că nu am la ce să mă mai gândesc, cel mult pot să repet ceea ce am spus și să adaug alte argumente. Deși atmosfera era apăsătoare, generalul de armată Dobri Djurov, ministrul bulgar al apărării, vorbea continuu, susținând că trebuie să fim uniți și, adresându-mi-se, a afirmat: „Vedeți, tovarășe Olteanu, ce înseamnă în noi mai aveți trupe sovietice în România?”. Fără să mă antrenez într-o polemică, i-am propus colegului meu bulgar că dacă țara sa era nevoie de trupe sovietice să le chema. Seara am fost căutat la locul de cazare de mareșalul Viktor Kulikov și de generalul de armată Anatoli Gribkov, probabil, pentru reluarea discuției privind acel comunicat, însă eu eram la ambasada noastră din Moscova, la o întâlnire cu grupul de generali și ofițeri români care își desfășurau activitatea în Comandamentul Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia, așa că această întâlnire nu a avut loc.

Continuarea discuțiilor în problema poloneză

În ziua următoare, 4 decembrie, înainte de a începe lucrările ședinței Comitetului Miniștrilor Apărării, când toate delegațiile se aflau deja în sală, pe locurile lor, miniștrii apărării au fost convocați din nou, la fel ca în ziua precedentă, pentru a rediscuta problema referitoare la Polonia. În

referit la convorbirea avută de el cu Janos Kadar, șeful statului ungar, așa cum îmi relatase și mie înainte de ședință, însă nu s-a pronunțat explicit dacă este împotriva, sau dacă este de acord. Pentru a-l determina pe generalul de armată Lajos Czișe să se pronunțe, mareșalul Nikolai Ogarkov a avut nefericita inspirație să spună că, în Polonia, trebuie acționat ferm, oportunități în unitate, pentru a nu se ajunge la situația creată în Ungaria în 1956. La auzul acestei aprecieri, ministrul ungar a reacționat violent, lovind puternic cu pumnul în masă, aproape strigând: „Cum își permite un mareșal sovietic să insulte poporul maghiar, care, în 1956, a fost sfârșecat de tancurile și tunurile unei armate străine?”. Intervenind, pentru a detensiona situația creată, mareșalul Dmitri Ustinov i-a solicitat ministrului ungar să se pronunțe clar dacă este sau nu de acord cu semnarea documentului prenotificat. Fiind somat, generalul de armată Lajos Czișe a recurs la următoarea stratagemă: „Dacă semnează tovarășul Olteanu, semnez și eu!”. Mareșalul Dmitri Ustinov și-a îndreptat privirea spre mine. A trebuit să repet ceea ce spusese și până atunci, încheind prin a-mi exprima dezacordul.

Referindu-se la această ședință, recunoscând faptul că se lua în calcul o intervenție militară în Polonia, generalul de armată Anatoli Gribkov, în lucrarea sa „Doctrina Brejnev și criza poloneză la începuturile anilor '80”, scria, după 11 ani: „Din această cauză s-a hotărât că «declarația» fără semnătura celor doi miniștri nu putea fi redactată pentru a nu arăta lumii întregi divergențele dintre membrii Comitetului într-o problemă atât de importantă, care privea interesele tuturor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia. Când Janos Kadar a aflat despre aceasta - continuă generalul sovietic - el a fost surprins de nehotărârea ministrului său... N. Ceaușescu, însă, a aprobat poziția adoptată de C. Olteanu”. (General de armată Anatoli Gribkov, „Doctrina Brejnev și criza poloneză de la începuturile anilor '80”, în „Voeno-istorickii jurnal” nr.9, 1992, p.51). Ținând seama de reacția internațională față de precedentele intervenții (1956, în Ungaria, 1968, în Cehoslovacia), este posibil ca sovieticii să fi căutat o altă formulă, și anume exercitarea de presiuni asupra conducerii de la Varșovia, pentru a o determina să acționeze ea în forță, în vederea rezolvării situației în sensul dorit de U.R.S.S. și că, numai în caz contrar, ar fi putut să se aștepte la o intervenție a vecinului la Răsărit. De altfel, este semnificativ că, în anii care au trecut, generalul de armată W. Jaruzelski nu s-a referit niciodată la faptul că el ar fi solicitat „ajutorul” statelor participante la Tratatul de la Varșovia, dimpotrivă, a justificat introducerea Legii marțiale în Polonia, la 13 decembrie 1981, ca o soluție pentru a evita o eventuală intervenție, deși am convingerea că măsura i-a fost sugerată.

După ce discuțiile referitoare la Polonia păreau că s-au epuizat, Comitetul Miniștrilor Apărării și-a continuat lucrările în plen, cu toți membrii delegațiilor, pentru semnarea protocolului ședinței și încheierea acesteia. În acest cadru, mareșalul Dmitri Ustinov i-a informat pe scurt pe cei prezenți despre ce se discutase în cele două întâlniri cu miniștrii apărării privind Polonia, dar că nu s-a ajuns la un consens datorită opoziției ministrului român, fără nici o referire și la omologul meu ungar. Apoi, mareșalul sovietic m-a întrebat din nou dacă nu m-am răzgândit. Eu m-am ridicat și am explicat în plen, spre uimirea multora dintre cei de față, poziția adoptată. Uitându-se spre locul delegației armatei române, mareșalul Dmitri Ustinov a spus că prin această atitudine adoptată, noi, românii, ne asumăm o mare răspundere. Cu aceasta, discuțiile din sala de conferințe s-au încheiat.

Primirea miniștrilor apărării de către Leonid Ilici Brejnev, liderul Uniunii Sovietice

Acțiunea a avut loc în aceeași zi, 4 decembrie 1981. Conform cutumei, cu această ocazie, ministrul apărării țării gazdă informa pe scurt despre modul în care se desfășuraseră lucrările. În informarea sa, mareșalul Dmitri Ustinov nu a făcut nici o referire la discuțiile noastre privind Polonia. Leonid Brejnev mi s-a părut uzat, foarte obosit, mâinile îi tremurau puternic, cele trei file de pe care și-a citit cuvântările se mișcau jenat. Interesant, liderul sovietic a abordat problema generală, fără a face vreo apreciere în legătură cu ceea ce discutaserăm noi referitor la situația din Polonia. La aeroport, la plecare, mareșalul Dmitri Ustinov, care a condus delegațiile în calitate de gazdă, mi-a spus din nou să mă gândesc la poziția adoptată în legătură cu Polonia.

La întoarcerea în țară am venit în avion împreună cu Cornel Burtică, membru al Comitetului Politic Executiv, viceprim-ministru și ministrul comerțului exterior, care fusese la Moscova cu treburi în domeniul de care se ocupa. În timpul deplasării, am discutat pe larg și despre problema poloneză, care se aflase în atenția Comitetului Miniștrilor Apărării, precum și despre poziția pe care ne situaserăm noi. Cornel Burtică, om cu aleasă cultură politică și cu o solidă pregătire diplomatică, a aprobat fără rezerve atitudinea adoptată de mine. Ajunsă la București, în jurul orei 17.00, la 4 decembrie 1981, am mers împreună la Nicolae Ceaușescu, pe care l-am informat, fiecare, cu problemele de care răspundea. După ce m-am ascultat, în prezența lui Cornel Burtică, șeful statului mi-a cerut să monitorizez cu atenție, ca să folosesc un termen acum la modă, evoluția evenimentelor din Polonia și să-l informez în legătură cu orice schimbare.

Așadar, primul care a făcut publică, după 11 ani, dezbaterile situației din Polonia în ședința Comitetului Miniștrilor Apărării ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia și poziția adoptată de subsemnatul, în calitate de șef al delegației armatei române, a fost generalul de armată Anatoli Gribkov, în lucrarea citată mai sus. Cred că, din rațiuni politico-diplomatice, Nicolae Ceaușescu, gândindu-se, probabil, la reacția internațională, n-a vrut să deconspire această chestiune eșuată sau amănată, întrucât, atunci, nu se putea ști cu certitudine. Acum se cunoaște cum a evoluat situația din Polonia și care a fost dezmodământul „crizei” poloneze.

adoptată de generalul-locotenent Olteanu, ministrul apărării naționale, participant la acea activitate. Comitetul Politic Executiv și-a însușit modul în care delegația armatei noastre se comportase în legătură cu problema poloneză, hotărând că aceasta să se mențină, în continuare, pe aceeași poziție. Totodată, în cadrul dezbaterilor din Comitetul Politic Executiv, s-a subliniat că problema care a apărut în ședința Comitetului Miniștrilor Apărării din statele participante la Tratatul de la Varșovia are un caracter eminent politic, deci este de resortul sefilor de state și de guverne, și nu intră în competența militarilor. De asemenea, s-a menționat că sub nici un motiv nu trebuie acceptată ideea unei intervenții militare în Polonia.

Șeful delegației armatei ungare dă semne că vrea să se realizeze punctului de vedere exprimat de șeful delegației armatei române

În timpul pauzei de prânz, șeful Direcției informații a armatei ungare a solicitat o întrevvedere cu omologul său român. I-am aprobat contraamiralului Ștefan Dinu să dea curs cererii și, bănuind că acțiunea viza o consultare în legătură cu poziția exprimată de noi în problema poloneză, am convenit cu el ce atitudine să adopte, întrucât nu știam dacă nu cumva în spatele acțiunii se află sovieticii. La întoarcere de la întâlnire, contraamiralul Ștefan Dinu m-a informat că ministrul ungar, generalul de armată Lajos Czișe, a dorit să aștepte, prin generalul delegat de el, dacă ne menținem pe poziția exprimată la ședința ce avusese loc cu puțin timp în urmă, lăsând să se înțeleagă că intenționează să ni se alature, cum se va și întâmpla în final, chiar dacă în mod condiționat. Am interpretat că ministrul ungar a recurs la această formulă deoarece o întâlnire între mine și el ar fi atras atenția gazdelor sovietice.

După prânz, în timp ce ne deplasam cu un autobuz la o unitate militară din afara Moscovei, prin intermediul colonelului Alexandru Endrijevski, i-am informat pe mareșalul Viktor Kulikov și pe generalul de armată Anatoli Gribkov (mareșalul Dmitri Ustinov nu era prezent) că am luat legătura cu București; conducerea României s-a declarat de acord cu poziția exprimată de subsemnatul în problema poloneză, astfel că ceea ce afirmasem în cadrul întâlnirii dobânda caracter oficial. Cei doi demnitari militari sovietici mi-au cerut să mă gândesc. Le-am răspuns

în timp ce traversam sala pentru a merge la locul întâlnirii, sub privirile tuturor celor prezenți, am fost reținut de ministrul apărării ungar, generalul de armată Lajos Czișe, care m-a întrebat dacă a intervenit vreo schimbare în poziția delegației armatei române. L-am asigurat că nu s-a modificat nimic, ne menținem pe poziția exprimată în ziua precedentă. La încheierea discuției, omologul meu ungar mi-a strâns mâna amical, în semn că este alături de noi. Întrucât în această scurtă conversație, stând în picioare, generalul de armată Lajos Czișe n-a afirmat că ei vor adopta o poziție identică cu cea a delegației armatei române, ceea ce pentru noi era foarte important, eu am interpretat comportamentul interlocutorului ca pe o testare a atitudinii noastre, deducând că, până în acel moment, el nu și-a definit încă poziția.

La convocare, erau prezenți aceiași din ziua precedentă. Primul a vorbit mareșalul Dmitri Ustinov, reluând explicațiile din ajun privind Polonia. De această dată, mareșalul nu a mai cerut părerea fiecărui ministru, ci m-a invitat pe mine să-mi precizez atitudinea deși, așa cum menționasem, o exprimasem, în ziua anterioară, în două împrejurări. Dând curs invitației la cuvânt, am repetat cele spuse cu o zi în urmă, accentuând argumentele și subliniind, între altele, că nu trebuie făcut un asemenea pas, ale cărei consecințe politice și militare în plan european și mondial ar fi fost impredictibile, încheind că, de această dată, le transmitem punctul de vedere oficial al forurilor supreme române, care își însușesc opinia exprimată de subsemnatul. În încheiere, am menționat că România este împotriva să se recurgă la „ajutor” în Polonia, sugerându-le să dedească discernământ politic și responsabilitate.

Au urmat, apoi, la cuvânt mareșalul Nikolai Ogarkov, șeful Statului Major General al armatei sovietice și generalul de armată Alexei Epșev, șeful Direcției Superioare Politice a Armatei și Flotei Militare, care au menționat, între altele, că socialismul este în pericol și dacă nu acționăm noi, vor acționa dușmanii noștri. În toți discuțiile a intervenit ministrul apărării din Bulgarie, generalul de armată Dobri Djurov, care a propus „Să-l lășăm pe tovarășul Olteanu, pentru că a rezultat că nu s-a schimbat părerea. Să ne ocupăm - a continuat el - de tovarășul Czișe pentru a ne spune clar ce a hotărât”. Ca urmare, generalul de armată Lajos Czișe a prezentat unele argumente, s-a

SĂ NE CUNOAȘTEM PROFESORII:

Lect.univ.dr. ALEXANDRU MATEI

Născut la 11 aprilie 1975. Din 2005, la Catedra de Limbi Romane din cadrul Facultății de Litere a Universității Spiru Haret... Studii: Facultatea de Limbi și Literatură Străine 1997, master Antropologie culturală, 1998; Doctorat Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales – Universitatea din București, 2007.

Înainte de a-i prezenta, autorul ne informează în mod prudent, reluând cuvintele lui Peter Sloterdijk: trăim în epoca ființei care vrea să trăiască singură...

Ultimele zile din viața literaturii

Asist. univ.dr.d. Gabriela ILIUȚĂ Facultatea de Litere

Iată o lucrare de critică literară originală, scrisă de unul dintre cei mai tineri teoreticieni români ai literaturii moderne și postmoderne. Alexandru Matei este specialist în istorie literară, fin cunoscător al postmodernismului și al literaturii europene, franceze și anglo-saxone.

ca Beigbeder: Literatura modernă a început prin a rezona cu sublimul, a trecut apoi prin absurd, pentru a rămâne undeva între cinism, cruzime și umor, în miezul sensibilității de avangardă (342). Am considerat întotdeauna că cei care fac critică literară se aseamănă cu o pasăre care nu mai poate zbura deoarece are aripile tăiate.

Alexandru Matei împreună cu Wiliam Marx, un mare gânditor al vremurilor noastre

PANTEON • PANTEON • PANTEON • PANTEON

ICOANE DIN CARPAȚI

La apa Bârladului, ajunse aici, muzele simt aproape ora odihnei. Sau, poate, se prefac doar de dragul a ceea ce le îndeamnă venitul încoace. N-o mărturisesc dar își urmează gândul tainic. Dorese a se revedea cu acei cărora în pruncie, de fapt la venirea pe lume, le-a vegheat somnul de început...

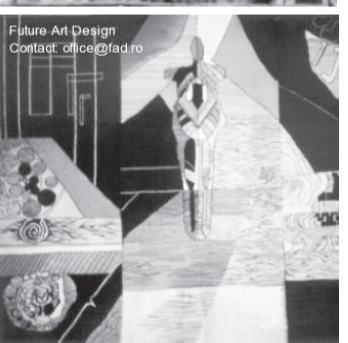
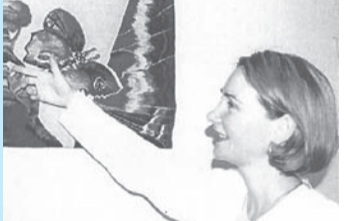
eliberată de o harfă pe care doar el o poate citi și stăpâni. Insist: căutați cu ochii aceste formule trigonometrice insinuate în alcătuirea trupului uman, pe care doar ochiul și mintea artistului le puteau descifra și reprezenta...

Neagu UDROIU

Claudia Mladin Bunea prezintă virtuțile tapiseriei Miracol cu fluture albastru

Carte de vizită: Claudia Mladin Bunea a terminat în 1996 Facultatea de Arte Decorative și Design, Secția Arte Textile – Tapiserie, la Academia de Artă București. În palmaresul său figurează Premiul I la Concursul Național de Arte Plastice – Textile, etapa finală, Iași, 1989 și Premiul pentru Tineret de la Trienală Internațională de Tapiserie, ediția a doua, București, 1997, pentru lucrarea Materna.

De multe ori, m-am întrebat ce îi motivează pe artiștii care fac tapiserie? Te gândești doar că tot operă se numește aruncarea culorilor pe pereți, de unul singur, în două secunde, ori lucrul migălos, timp îndelungat și în echipă. Cu aceste gânduri, am intrat în expoziția Claudia Mladin Bunea de la Galeria bucureșteană Orizont, la sugestia, plină de bunăvoință, și față de mine și față de autor, a doamnei profesor Maria Mihalache Blendea. Acolo, o lume infinită, unde îl văd, după decenii, pe un prieten din copilărie, Ioniță Cătălin, acum matematician. Ce cauți aici? Întreb puțin cam abrupt. Păi sunt tatăl personajului principal! Mă miri din nou, cât de mică e lumea și trec la treabă. În jur, lucrări de mari dimensiuni: Compoziție cu fluture albastru, Metamorfoze I sau Materna.

Expoziția s-a încheiat, pentru mine, în mod simbolic, în jurul unui uriaș fluture albastru, care a pornit, de pe tapiserie, să cucerească noile zone artistice. Nu îl sperie nici ploile, nici ninsoarea, pentru simplul motiv că are de îndeplinit o miză importantă – afirmarea unui nume Claudia Mladin Bunea. Aristotel BUNESCU

Studentii noștri, colaboratorii noștri

Adelina Georgescu – diamant strălucitor în paradisul științelor matematice românești

Moto: „Cea de-a treia cultură, cultura științifică și tehnică este considerată o punte de legătură între cea de-a doua cultură - cea umanistă - și prima cultură - creația populară.” (L. Dragotescu)

Leonardo Da Vinci afirma că Mecanica este paradisul științelor matematice, deoarece prin ea se ajunge la fructele matematice. Această biografie este rezultatul colaborării de peste 30 de ani dintre un matematician - Adelina Georgescu - și un filolog - Lucia Dragotescu. Adelina Georgescu (24 aprilie, 1942 - 1 mai 2010) a fost o matematiciană română, specialistă în mecanica fluidelor și dinamica neliniară, fondatoare a Institutului de Matematică Aplicată al Academiei Române și a Societății Române de Matematică Aplicată și Industrială, autoare a 18 monografiilor și a peste 200 de articole științifice, membră a Academiei Oamenilor de Știință din România, a Academiei Pelloritana de Percolanți di Messina și a Academiei de Științe Neliniare din Moscova, Doctor Honoris Causa al Universității de Stat din Tiraspol. În anul 1990, Institutul Pedagogic din Tiraspol s-a divizat în doua instituții de învățământ superior, una numindu-se Universitatea Corporativă de Stat iar, cealaltă, s-a reformat, din cauza rusofonilor, la Chișinău, și se numește Universitatea de Stat din Tiraspol (UST). Aceasta din urmă i-a acordat titlul de DHC profesorei Adelina Georgescu. La UST majoritatea profesorilor sunt români și predau toate materiile în limba română. Cartea Matematică și viața e structurată în două părți. În prima parte, „Amintiri și reflecții”, cititorul va găsi memorii, absolut remarcabile, ale Adelinei Georgescu, dictate bunei sale prietene, în ultimele sale luni de viață. Prima parte se încheie cu epilogul scris de profesorul de matematică Mihnea Moroiianu. Partea a II-a este scrisă de Lucia Dragotescu și intitulată „Adelina Georgescu sau Olimpia și olimpicii”.

Melancolie Mi-am amintit deunăzi de niște lucruri foarte frumoase, întâmplătoare, în trecut. Raportate la viața de astăzi, parcă mai grăbiți decât niciodată, aceste amintiri par a fi niște întâmplări cu monștri, balauri și zâne. Spun asta din postura omului pe care nu îl mai impresionează nimic, „jucărie” din prezent și care își privește cu mândrie trecutul, ba chiar îl consideră anii mei de aur, ani cu care nu o să mă mai întâlnesc vreo dată. Întreaga lume părea altfel, oamenii erau mai calzi, ca să obții ceva prețios îți trebuia categorie mult mai multă muncă de lămurire și, odată ce obțineai acel ceva mult dorit, știai sigur că era în totalitate meritul tău. Acum, însă, e altceva... „smecheria” o găsești sub formele cele mai hidoase, la orice colț de stradă, copii din cartier și-au uitat demult identitatea, se cred smecheri, tupești, „bazați”, ce să mai vorbim! Imi amintesc cum plecam acum 4-5 ani de de acolo să mă întâlnesc cu prietenii mei și, credeți-mă, o făcăm stând mereu cu gândul la ora de plecare, pentru plăcerea discuției directe, nu pentru a statul pe mes sau pe Facebook. Făcăm cele mai banale lucruri posibile, dar care, sentimental, însemnau enorm: se joci fotbal în celebra „sticlărie” din zonă, să stai de vorbă cu amicii la o „sărână”, să cuplă, căci amintiri frumoase și ce petreceri puneam la cale, ceva de vis! Retraiesc vremea primei iubiri, ea era frumoasă, era deosebită, dar, din păcate, viața a făcut să nu ne mai întâlnim niciodată; totul se întâmpla acum mulți ani... și totuși, parcă ieri s-a întâmplat, ieri era lumea altfel, astăzi parcă am trăi într-o altă dimensiune, grupul meu de prieteni era cel mai nebul din cartier, am avut parte de toate întâmplările „de aur” ale adolescenței unui om, care a purta mereu respect acelor vremuri și acelor oameni, care m-au ajutat să trăiesc lumea de basm de atunci, având parte de iubiri, trădări, iluzii și deziluzii, toate într-o perioadă de sfârșit de școală generală îmbinate cu sfârșitul de liceu. Mihai STANCIU, student, anul III, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

Michael Woods a fost cucerit de România

Dirijorul australian Michael Woods a vizitat, din nou, România, la invitația maestrului Florin Totan, conducătorul Orchestrei Sinfonia București.

Woods a început studiul dirijaturii la Melbourne, cu John Hopkins. A condus prestigioase orchestre din Australia, Anglia, Cehia, Croația, România etc. Directorul și dirijorul Orchestrei Sinfonia București, domnul Florin Totan, este unul dintre prietenii mei adevărați, de mai multe decenii. Îl urmăresc, cu interes real, încă din anii, ai lui și ai mei, de tinerețe, de pe vremea când era contrabasist la Filarmonica George Enescu, iar eu june căutător de figuri artistice deosebite. În anul 1990 a organizat prima orchestră privată, cu care a făcut numeroase turnee în țară și peste hotare. Aristotel BUNESCU

Reflecții săptămânale

Suită pentru silabe și majuscule

Dacă se întâmplă să nu știm vreun cuvânt, răsoim dicționarul sau întrebăm cunoscătorii. Când așa ceva nu este posibil, fie rămânem ignorați, fie ne încercăm puterile născocind sensuri. Se poate însemna sonoritatea literelor sale? Ce imagini se arată ascultându-l? Evocă tristețea, uitarea, un colț de pădure sau doar o primăvară timpurie... Înțelegem limbi neștiute și vorbim nepriceput în graiul nostru. Scriem un alt vocabular, înlocuind etimologia cu studiul armoniei dintre vocale și consoane. Să recităm răsunetul cuvintelor și vom rescrie literatura-ntrăgă. Ascultați-le! Alexandru LUCIFER

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ.

MECTS a premiat olimpicii români medaliați la concursurile școlare internaționale

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului informează că a organizat luni, 29 noiembrie, festivitatea de premiere a elevilor care au obținut distincții la olimpiadele și concursurile școlare internaționale în anul școlar 2009-2010. 120 de elevi au câștigat 140 de distincții (31 de medaliile de aur sau premii I, 51 de medaliile de argint sau premii II, 55 de medaliile de bronz sau premii III și 3 mențiuni) la olimpiadele internaționale sau regionale (juniori și seniori) de matematică, biologie, filosofie, geografie, chimie, fizică, informatică, limbă, comunicare și literatură română, limbă latină, astronomie și astrofizică. Ei provin din 62 de școli și au fost pregătiți de 154 de profesori.

Potrivit reglementărilor în vigoare, prin ordin al ministrului Educației, cuantumul premiilor acordate medaliaților la olimpiadele internaționale sau regionale pe discipline au fost indexate. Astfel, noile cuantumuluri pentru premianții la olimpiadele internaționale sunt: 11.300 RON - medalie de aur și premiul special pentru punctaj maxim, 8.750 RON - premiul I/medalie de aur, 7.500 RON - premiul II/medalie de argint, 5.350 RON - premiul III /medalie de bronz și 3.650 RON - mențiune (sau diplome echivalente). Valorile noilor premii acordate elevilor care s-au impus în competițiile regionale (olimpiade balcanice, Olimpiada Internațională Pluridisciplinară Yakuti, Olimpiada Central Europeană de Informatică,

Olimpiada de Chimie „D.I. Mendeleev”) sunt: 4.000 RON - premiul I/medalie de aur, 3.400 RON - premiul II/medalie de argint, 2.650 RON - premiul III /medalie de bronz/medalie de bronz și 2.300 RON - mențiune (sau diplome echivalente). Pentru profesorul/profesorii care au pregătit elevul/elevele se acordă un singur premiu, în cuantumul cel mai mare prevăzut pentru unul din elevii săi/lor. Pentru școala pe care elevul/elevele o frecventează sau au frecventat-o se acordă câte un premiu, în cuantumul prevăzut pentru fiecare elev premiat. În acest ultim caz, sumele primite vor fi utilizate pentru dotări destinate sprijinirii eficienței procesului de învățământ. Fondul total de premiere alocat de MECTS este de 1.823.725 RON.

Inna, câștigătoare la European Border Breaker Awards 2011

Inna este unul dintre cei zece câștigători de la European Border Breaker Awards 2011, premiile EBBA fiind acordate artiștilor cu cel mai bine vândute albume din Uniunea Europeană, indiferent de țara de origine. Inna a reușit, de asemenea, să se califice în finala premiilor NRJ Music Awards.

Gala de decernare a premiilor EBBA se va desfășura pe data de 12 ianuarie în Groningen (Olanda). Evenimentul va fi transmis de televiziunea națională olandeză și de alte televiziuni europene, fiind preconizată o audiență de peste 20 milioane de telespectatori.

De asemenea, Inna s-a calificat în finala premiilor NRJ Music Awards, la categoria „Revelația Anului”, alături de Justin Bieber, Keshia și Taio Cruz. Inna poate fi votată pe site-ul NRJ până la data de 16 ianuarie 2011. Artista a depășit bariera de 1,5 milioane de fani pe Facebook, record absolut pentru România.

Dublin, o călătorie românească

Peste 1.000 de oameni s-au strâns, pe 27 noiembrie, în cea mai mare catedrală din Dublin, Saint Patrick, la concertul extraordinar „Muzica lui Shaun Davey – O călătorie românească”, produs de televiziunea națională a Irlandei, RTE, cu sprijinul Culture Ireland, Institutului Cultural Român (ICR), al Fundației Culturale Irlandezoromâne, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, sub înaltul patronaj al Ambasadei Irlandei în România și al Ambasadei României în Irlanda. 80 de muzicieni din Irlanda și România, din care 25 de studenți ai Corului bărbătesc al Facultății de Teologie de la Sibiu, Orchestra Televiziunii Naționale Irlandeze (RTE), sub bagheta dirijorului David Brophy, au cântat versurile lui Stan Ion Patrăș, în vizuina artistică a lui Shaun Davey. O mică delegație română - Constantin Chiriac, directorul Festivalului Internațional de Teatrul de la Sibiu, regizorul Silviu Purcărete, Ambasadorul României în Irlanda, Excelența Sa Iulian Buga - împreună cu o elită irlandeză, între care ambasadorul Irlandei în România, Excelența Sa John Morahan, Gemma Hussey - și foarte mulți irlandezi au susținut călătoria românească transpusă în act artistic. Concertul „Muzica lui Shaun Davey – O călătorie românească”, dedicat Zilei Naționale a României, a marcat 20 de ani de relații diplomatice româno-irlandeze și poate un nou început de drum. Corul Bărbătesc al Facultății de Teologie din Sibiu, condus de

specatori, toți cei 1.000 de oameni care au fost în catedrala Saint Patrick s-au simțit români mândri. Spiritul a fost acolo. Au fost lacrimi, zâmbete, emoții puternice. Un jurnalist român șoptea, la final, cu mirare și un strop de speranță: „e prima dată când mă simt mândru că sunt român!” „Totodată, pe 29 noiembrie, colindele românești au răsunat la reședința prezidențială a Irlandei, iar Mary McAleese și-a invitat oaspeții călători. Corul din Sibiu, compozitorul Shaun Davey și câțiva invitați speciali - printre care Ambasadorul României la Dublin, E. S. Iulian Buga, Ambasadorul Republicii Irlanda la București, E. S. John Morahan, Peter Hurley (producătorul Festivalului „Drumul Lung spre Cimitirul Vesel”, inițiatorul acestui proiect), regizorul Silviu Purcărete și scenograful Dragoș Buhagiar - au petrecut timp românesc în Irlanda. Corul Bărbătesc al Facultății de Teologie din Sibiu, condus de

Părintele Sorin Dobre, a cântat colinde românești la Palatul prezidențial al Irlandei. Fie că e vorba despre filosofia de viață și moarte a daciilor, despre colinde creștine sau creștine, despre artă ancestrală sau contemporană, spiritul românesc străbate timpurile pentru a se face auzit cu forță și pregnanță. Unii irlandezi au devenit călători spre România. Peter Hurley, Shaun Davey, David Brophy și mulți alții își dedică timpul și resursele căutării esenței românești. Ei cred că România trebuie cunoscută, trebuie înțeleasă, trebuie promovată. Poate că irlandezii se simt atât de atrași de România pentru că cele două țări seamănă. Irlanda a avut criza ei de identitate. „Au fost vremuri grele, când irlandezilor le era rușine să spună că sunt irlandezi. Toți voiau să plece din țară, nu mai aveau direcție, nu mai aveau identitate” - povestește Peter Hurley. „Prin cultură ne-am regăsit mândria națională”. (G.M.)

„Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu”, în topul celor mai bune filme din 2010

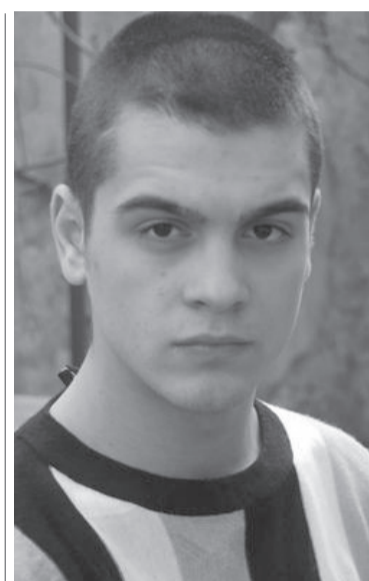
Prestigioasa revistă britanică „Sight & Sound” a inclus în topul celor mai bune filme lansate în cinematografele lumii în 2010 pelicula „Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu”, în regia lui Andrei Ujică. „Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu” se află pe poziția a opta în acest clasament, împreună cu „Film Socialisme” (Jean-Luc Godard), „Nostalgie de la Luz” (Patricio Guzman), „Poetry” (Lee Chang-dong) și „Un prophète” (Jacques Audiard), astfel încât topul are anul acesta 12 titluri, în loc de obișnuitele 10.

Revista lunară „Sight & Sound”, echivalentă publicației franceze „Cahiers du Cinema” pe pământ anglo-saxon, este editată de British Film Institute încă din 1934. Pentru tradiționalul său clasament de șarșit de an, publicația a reunit voturile a 85 dintre cei mai apreciați și mai influenți critici de film.

De asemenea, „Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu” a fost nominalizată la Cinema Eye Honors, cele mai importante distincții dedicate filmului de non-ficțiune. Lansată în 2007, premiile recompensează măiestria și inovația în non-ficțiune, promovând elita artei de gen. Gala anuală Cinema Eye Honors va avea loc pe 18 ianuarie 2011, la Museum of the Moving Image din New York, una dintre cele mai prestigioase instituții din lumea filmului.

Pelicula este nominalizată la categoria Spotlight, menită să evidențieze filme care ar merita mai multă promovare și recunoaștere în Statele Unite. Spotlight este singura categorie care ia în calcul filme ce nu au rulat în Statele Unite. Anul viitor, „Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu” ar putea deveni eligibilă la celelalte secțiuni - cel mai bun film de non-ficțiune, regie, editare etc. - dacă va fi proiectată în cinematografele americane.

Nominalizările sunt decise de 25 dintre directorii celor mai importante festivaluri axate pe producții de non-ficțiune, ca Sundance, Woodstock, Copenhaga, Tribeca sau Silver Docs.

George Piștoreanu - premiul pentru cel mai bun actor la Festivalul de Film de la Stockholm

George Piștoreanu, interpretul rolului principal din lungmetrajul „Eu când vreau să fluier, fluier”, a primit Premiul pentru cel mai bun actor la Festivalul de Film de la Stockholm. Potrivit unui comunicat al ICR Stockholm, motivația juriului a fost: „Ne-a convins că dilema lui este reală, obligându-ne să îi înțelegem acțiunile disperate. Interpretarea lui ne-a lăsat fără cuvinte”.

George Piștoreanu a ridicat trofeul în cadrul galei de premiere. „Eu când vreau să fluier, fluier” este lansat în cinematografele din Suedia, fiind achiziționat de distribuitorul Folkets Bio.

Judo: Florin Bercean, antrenorul european al anului

Florin Bercean a primit premiul pentru cel mai bun antrenor la feminin al anului, în cadrul Congresului Ordinar al Uniunii Europene de Judo, care a avut loc, în noiembrie, la Kiev (Ucraina).

Concert extraordinar Cristian Sandrin - Sandu Sandrin

Doi muzicieni români, Cristian Sandrin și Sandu Sandrin, fiu și tată, au susținut un concert extraordinar la Real Conservatorio Superior de Música din Madrid. Cei doi au interpretat lucrări din creația unor compozitori celebri: Beethoven, Chopin, Liszt, Schumann și Enescu.

Tânărul pianist Cristian Sandrin, în vârstă de 17 ani, elev al Liceului Dinu Lipatti din București, a câștigat ediția de anul acesta a concursului din cadrul Festivalului Muzicii Maghiare din București, organizat de Centrul Cultural al Republicii Ungare din București, al cărui premiu a constat în organizarea unui concert la Madrid.

Sandu Sandrin, cunoscut pianist și profesor universitar, va susține un masterclass, de asemenea, în cadrul Real Conservatorio Superior de Música din Madrid, informează ICR Madrid.

Concertul organizat de ICR Madrid împreună cu Ambasada Ungariei, la începutul lunii decembrie în Madrid, aduce muzicieni români de prim rang pe scena celei mai importante academii a muzicii clasice spaniole. Real Conservatorio Superior de Música din Madrid este cea mai importantă instituție academică dedicată muzicii clasice din Spania.

Artiști români contemporani - la Berlin

Vineri, 3 decembrie 2010, la Galeria Plan B din Berlin, a fost vernisată expoziția de artă contemporană „When History Comes Knocking. Romanian Art from the 80s and the 90s in Close Up”. Expoziția cuprinde lucrări semnate de Alexandru Antik, Sándor Bartha, Rudolf Bone, Călin Dan, Mircea Florian, Teodor Graur, Ion Grigorescu, Minema Ikon, Iosif Király, Dan Mihăilescu, Wanda Mihaileac, Andrei Oșițeanu, Miklos Onucsan, Eugenia Pop, Decebal Scriba, Nadina Scriba, Dan Stanciu, subREAL, László Ujvárossy, Sorin Vreme.

Judit Angel, curatoarea expoziției, aprecia că expoziția îmbină lucrări complexe ale unor artiști încă necunoscuți pe scena berlineză cu artiști deja consacrați (Ion Grigorescu, Dan Mihăilescu) pentru a demonstra că procesul de transformare istorică a început în urmărește reconstituirea a artei epocii, văzută dintr-o perspectiva documentar-istorică, ci propune spre reevaluare operele eliberate de judecătoria de valoare generate de istoria lor imediată. În același timp, prin selecția urmărită, lucrările de artă propun diverse posibilități de reconstituire ale contextului lor istoric. Extinzându-se dincolo de aria expozițională obișnuită, prezentarea lucrărilor experimentează potențialul atmosferic și semantic al spațiilor anexe ale galeriei: antreul, depozitul, coridorul și atelierul.

La sediul Institutului Cultural Român Titu Maiorescu va fi expusă, pe toată durata expoziției, lucrarea „Revolution dans le boudoir” a artistului Dan Mihăilescu. Expoziția va fi deschisă la sediul Galeriei Plan B până pe data de 19 februarie 2011, informează ICR Berlin.

Martți, după Crăciun, în regia lui Radu Muntean, a mai obținut trei premii

Lungmetrajul *Martți, după Crăciun*, regizat de Radu Muntean, este marele câștigător al Festivalului de Film de la Gijón (Spania) din acest an. Pelicula a obținut trei dintre cele mai importante premii, printre care și cel pentru cel mai bun film, scrie site-ul evenimentului.

Martți, după Crăciun a obținut la Gijón premiile pentru cel mai bun film, cel mai bun actor în rol principal (Mimi Brănescu) și cea mai bună actriță în rol principal (ex-aqueo Mirela Oprîșor și Maria Popoștașu). Filmul *Martți, după Crăciun*, din distribuția căruia mai fac parte Dragoș Bucur, Adrian Vancica, Victor Rebengiuc și Silvia Năstase, a fost selectat la Festivalul de la Cannes din acest an, în competiția Un Certain Regard.

România a fost reprezentată la Festivalul de la Gijón de patru producții. În competiția oficială de lungmetraje a mai rulat *Aurora*, de Cristi Puiu, care a primit premiul pentru regie artistică.

De asemenea, o mențiune specială a fost acordată scurtmetrajului românesc *Fotografia*, de Victor Dragomir, un tânăr absolvent UNATC „I.L. Caragiale” București.

Tot la cea de-a 48-a ediție a Festivalului de Film de la Gijón (FICXixon), în cadrul secțiunii Relevance, a rulat filmul *Morgen* (în regia lui Marian Crișan).

La ediția din 2009 a evenimentului, regizorul Bobby Păunescu a primit premiul FIPRESCI pentru filmul *Francesca*.

Mult succes naționalei feminine de handbal a României la Campionatul european!

Campionatul European de handbal, din Danemarca și Norvegia, este programat între 7 și 19 decembrie. România face parte din Grupa A, alături de Danemarca, Spania și Serbia.

METROUL BUCUREȘTEAN LA ÎNCEPUT DE DRUM

Pe columna celor peste 550 de ani ai Capitalei, data de 16 noiembrie 1979 va rămâne un „reper” important al istoriei transportului public din București. A fost ziua primei curse cu călători la Metroul bucureștean. De atunci, indiferent că e frig, plouă ori ninge, el a rămas mereu la datorie, devenind, astfel, singura alternativă la traficul „împiedicat” de la suprafața Cetății lui Bucur. Luna trecutată, Metroul bucureștean a împlinit 31 de ani de activitate.

Plimbare prin istorie

Începută cu mai bine de trei decenii în urmă, epopeea Metroului bucureștean se înscrie printre puținele rezultate pozitive ale planificării urbane desfășurate de Partidul Comunist. Timp de numai un deceniu (1979-1989), Bucureștii au fost „înzestrați” cu o rețea de metrou în lungime de 60 km, cu 38 de stații. Asta și din pricina vitezei de construcție uluitoare: nu mai puțin de patru kilometri de tunel pe an. Astfel a fost posibilă punerea în funcțiune a primului tronson de metrou, la numai patru ani de la demararea lucrărilor de construcție. Se întâmpla la finele anilor '70. Pe parcursul celor 8,1 km, cât măsura primul tronson al Metroului bucureștean, erau șase stații: Semănătoarea, Grozăvești, Eroilor, Izvor, Piața Unirii și Timpuri Noi. Toate construite întocmi după indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu: „în soluția subterană de adâncime, cu vestibule dimensionate corespunzător pentru adăpostirea unui număr mare de oameni”.

În afara celor șase stații, primul tronson de metrou mai avea inclus și un depou: „Ciurel”. Într-un articol din *Scînteia*, acesta era astfel caracterizat: „peste 200.000 de metri cubi de pământ au fost dislocați pentru a face loc betoanelor. Astfel s-a instaurat domnia definitivă a halei de beton din adânc.” Din această „hală”, a plecat, în dimineața zilei de 16 noiembrie 1979, cel dintâi tren de metrou românesc. Atunci, se împlineau 107 ani de la darea în circulație, la 28 decembrie 1872, a primelor linii de tramvai cu cai, ce parcurgeau Podul Târgului de Afară (Calea Moșilor) și Podul Târgoviștei (Calea Griviței), ambele plecând din Piața Sf. Gheorghe...

Premieră mondială

Până la data de 19 decembrie 1979, când s-a tăiat oficial panglica de începere a exploatarei, Metroul bucureștean a circulat - pentru prima oară în istoria transporturilor de orice fel - timp de o lună „în probe tehnologice cu călători”. În acest timp, trenurile erau formate din două vagoane și, în fiecare zi, erau o pline atât de călători care îl foloseau ca pe o nesintează, cât și de mulți curioși. „Am avut peste 150.000 de călători în acea zi de sămbătă” (16 noiembrie 1979), își amintește inginerul Octavian Udriște - fost șef al *Materialului Rulant* din cadrul *Întreprinderii de Exploatare a Metroului București* - strămoșul *Metrorexului* de azi. Aceasta fusese înființată în 1977, prin decretul Consiliului de Stat al RSR nr. 175/1 iulie. Stafelul tehnic al acestei noi întreprinderi, aflate în

subordinea Ministerului Transporturilor - Departamentul Căilor Ferate, a fost alcătuit, cum era de așteptat, din cinci feroviari, anume: Tudorică Grama - director general, Virgiliu Jidveian - director tehnic, Vasile Marghescu - contabil șef, Mihail Nițescu - șef serviciu instalații, și Octavian Udriște - șef serviciu material rulant. Într-un interviu acordat ziarului „Monitorul de București”, Tudorică Grama își amintește faptul că „am construit totul numai cu materiale românești”.

Arheologi de ocazie

Construcția metroului nu a fost lipsită de peripeții, mai ales că, la construcția primului tronson, constructorii au devenit și arheologi. Atunci s-au descoperit muniții și bombe neexplodate din timpul războiului, vechi canalizări și rețele de apă, fundații de case vechi, piloți de stejar ai unei case vechi de 200 de ani, precum și dulapi de stejar de cea. 10 cm grosime - perfect conservați, folosiți la vechile canalizări. Totodată, au mai fost descoperiți piloți de stejar pe toată lungimea de trei kilometri a apeductului pentru apă industrială, ce alimenta Uzina Grozăvești de la stăvilarul Ciurel. Mărturie, în acest sens, stă filmul artistic „Cale liberă”, dedicat constructorilor metroului.

Trenul galben fără cai

În '79, construcția primului tronson de metrou, în lungime de 8,1 km, era terminată,

astfel că activitatea principală a IEMB-ului s-a concentrat asupra punerii în funcțiune a Metroului bucureștean. Exploatarea acestuia a început cu un număr de 12 rame (24 de vagoane), toate fabricate în a doua jumătate a anilor '70, de Întreprinderea de Vagoane Arad, după proiectul celor de la *Metroul SA*. Merită menționat faptul că „ramele constituiau veriga cea mai slabă din lanțul sistemului de metrou, pentru că n-aveam voie să facem importuri și le-am făcut cu piese și componente din țară. Era un fel de ramă din nechezol” - povestește Octavian Udriște - fostul „number one” al *Materialului Rulant*. Astfel, „în fiecare dimineață, la ora 4:30, când începea circulația, parcul de exploatare era de 9-12 trenuri (toate din câte două vagoane), iar, când începea ora de vârf de la ora 7, se putea conta pe 5-6 trenuri, celelalte fiind defecte” - consemna inginerul Vasile Bitiri în cartea „Metroul după 30 de ani”.

Glume la cap de linie

Cu toate că erau puține trenuri în același timp în exploatare, „tinerii urmăreau anumite trenuri sau anumiți mecanici, cu care să circule” - povestește domnul Bitiri, care, în continuare, își amintește faptul că „a rămas în anale mecanicului, care, de multe ori, dimineața, la câteva curse, pe lângă clasicul «Atenție, se închid ușile. Urmează stația... cu peronul pe partea...» forța momentul și mai adăuga: «Stimați călători, bine ați venit la metrou» și «Personalul metroului vă urează bună dimineața și o zi bună!». Deoarece pe mulți îi

bucura acest anunț, mecanicul a plusat și, într-o dimineață, a anunțat: «Atenție, se închid ușile. Urmează Timpuri Grele!» După acest anunț, mecanicul a mai condus trenul câteva stații, după care a fost înlocuit și ridicat de «băieții cu ochii verzi»... A avut o perioadă de tras din pricina acestei «glume», dar cum toate trec, a trecut și aceasta.”

Vremurile bune ale metroului

Atunci, o călătorie cu metroul costa un leu. Tot atunci, „șoimii patriei” învățau alfabetul de la litera M: Semănătoarea, Grozăvești, Eroilor, Izvor, Piața Unirii și Timpuri Noi. Toți se întrecuau să le rețină, ce vine și pe ce peron. „Atenție se închid ușile. Urmează stația... cu peronul pe partea...” este o altă frază intrată în firescul cotidian. La început, pe peronele fiecărei stații de metrou, erau împegați, ca la CFR, care dădeau semnalul de plecare. Acest lucru a durat însă foarte puțin timp, în perioada inaugurală. Uniforma, cu petlițe roșii tip CFR, rar o mai vezi, doar pe la controlorii de acces. Intrările te îmbiau să cobori spre lumina de dedesubt, de unde venea un miros inconfundabil de gudron, de la linii. Mirosul de metrou, mai generic. Deasupra scărilor era scris mare, cu roșu și albastru, pe firma luminoasă, numele stației. Jos, te întâmpinau alte indicatoare luminoase precum și mobilierul de sticlă (cuștile controloarelor și ușile de acces) ori încă cu tablă crem (aparatele de taxare). Aparatele funcționau pe baza unui senzor optic, comandat de mecanismul cu monedă, ulterior trecându-se

la sistemul cu turnicheți cu bare, mai sigur din punct de vedere al trecerilor frauduloase. Poate nu chiar atât de sigur, deoarece, odată cu el, s-a „inventat” mai inestetica săritură peste bare. Primele aparate avertizau sonor, dacă nu era introdusă moneda. Una din grupul de bare, montate pe cabina controloarei pentru diferite anunturi și avertizări, începea să „tipe” pe pereti stațiilor erau alinate luminoase stațiile rămase de parcurs până la capătul liniei. Inceț-inceț, odată cu trecerea anilor, mobilierul de sticlă a fost înlocuit cu cel metalic, în același stil cromatic, dar mult mai inestetice. Accesul în stații a fost urât și de noile uși metalice și, mai nou, de grilajele de la exterior. Pe noile magistrale, caștele luminoase au fost înlocuite cu panouri de tablă - pe Magistrala II, de culoare albastră, iar, pe Magistrala III, de culoare portocalie. Astăzi, urmele construcțiilor originale de sticlă (uși și cabine) se mai găsesc doar în câteva stații. Nici numele stației Semănătoarea nu mai există. Se numește, acum, Petracea Popenaru. În cadrul programului de dezvoltare și modernizare a metroului, în scopul creșterii capacității de transport, a siguranței circulației, precum și a confortului călătorilor, începând din 4 iulie 2009, un număr de opt stații de metrou, între care și Semănătoarea, și-au schimbat denumirea. Timpul nu mai avea răbdare...

Foto și text Mihăiță ENACHE, student, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

Programele Televiziunii România de Mâine și RRM Student FM

TVRM Educațional

LUNI – 6 decembrie 2010

06:00 *Promo USH*
 06:05 **Cronica scepticului** (r)
 06:30 **Hinca Dumitrescu și invitații săi** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Aplauze pentru hăreștiți.**
 Emisiune de Carmen Stoianov
 09:00 **Nimic fără lege.**
 Emisiune de Florin Făiniși
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:00 **Academia – Știință.**
 Emisiune de Alexandru Mironov
 14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs.**
 14:58 *Promo USH*
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 18:30 **Stagiunea muzicală TVRM.**
 Emisiune de Stela Cristea
 19:00 **Comorile orașului.**
 Emisiune de Cezar Lungu
 19:30 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 20:00 **Apel telefonic.**
 Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Vedetele și fanii lor.**
 Emisiune de Narcisa Teaciu
 22:00 **Hăreștiți.** Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
 23:00 **Contrapunct.**
 Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Apel telefonic** (r)
 05:00 **Invitatul de la ora 13** (r)

MARȚI – 7 decembrie 2010

06:00 *Promo USH*
 06:05 **Hăreștiți** (r)
 06:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Grădina cu statui** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **La sfat cu medicul.**
 Emisiune de Irina Haidet
 09:00 **Gândești, deci există.**
 Emisiune de Victoria Dușu
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:00 **Invitatul de la ora 13.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 14:00 **Din sălile de concert.**
 Emisiune de Mihai Darie
 14:30 **Un răspuns pentru ficcare.**
 Emisiune de Simona Șerban
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Istoria cu învățătură.**
 Emisiune de Valeriu Răpeanu
 20:00 **Recital muzical.**
 Emisiune de Mugur Popovici
 20:30 **Nocturna.** Emisiune de Mugur Popovici
 22:00 **Ani de liceu.** Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
 23:15 **Teatrul în fotoliul de acasă.**
 Emisiune de Viorel Popescu (r)
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***

TVRM Cultural

LUNI – 6 decembrie 2010

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Cronica scepticului** (r)
 07:00 **Academia copiilor** (r)
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Panteon** (r)
 09:30 **Am venit cu drag la voi** (r)
 11:30 **Echipele „Gusti”** (r)
 12:30 **Slagăr fix**
 13:00 **Ecumenica** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Dor de acasă** (r)
 17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 18:00 **USH după 20 de ani** (r)
 18:30 **Recital muzical** (r)
 19:00 **Aplauze pentru hăreștiți**
 19:30 **La sfat cu medicul**
 20:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
 21:00 **Cărți în instanță**
 22:00 **Film serial**
 22:45 **Slagăr fix**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 01:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
 03:00 **Ecumenica** (r)
 04:00 **Cărți în instanță** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

MARȚI – 7 decembrie 2010

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Nimic fără lege** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Generalul Cinema** (r)
 09:30 **La sfat cu medicul** (r)
 10:00 **Film artistic străin**
O bunicuță de zahăr (Austria, 2004)(r)
 11:30 **Agricultura și alimentația** (r)
 12:30 **Circulați, vă rog!**
 13:00 **Invitatul de la ora 13 – direct**
 14:00 **Știință și spiritualitate**
 15:00 **Film serial** (r)
 15:45 **Slagăr fix** (r)
 16:00 **Stagiune muzicală TVRM**
 16:30 **Biblioteca virtuală** (r)
 17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 18:00 **Academia copiilor** (r)
 19:00 **Românul, cetățean european** (r)
 19:30 **Comorile orașului**
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Nocturna – direct**

04:00 **La hanul moraritei** (r)
 05:00 **Călători în timp** (r)

MIERCURI – 8 decembrie 2010

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Ani de liceu** (r)
 06:40 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Contrapunct** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Virtuți și vicii.**
 Emisiune de Alexandru Lucinescu
 09:00 **Românul, cetățean european.**
 Emisiune de Cristina Păușan- Nuiță
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:00 **Autografe muzicale.**
 Emisiune de Dumitru Cucu
 14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.**
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Lumea văzută de aproape.**
 Emisiune de Neagu Udroui
 20:00 **Noi consumatorii.**
 Emisiune de Mihail Dumitru Sandu
 20:30 **Circulați, vă rog!**
 Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Academia – Economia pentru cine?**
 Emisiune de Ilie Șerbănescu
 22:00 **Lumea sporturilor.**
 Emisiune de Cristina Matei
 22:30 **Film documentar – Filme, filme, filme**
 23:00 **Contrapunct.**
 Emisiune de George Marinescu
 00:15 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Istoria cu învățătură** (r)
 05:00 **Vedetele și fanii lor** (r)

JOI – 9 decembrie 2010

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Lumea sporturilor** (r)
 06:40 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Echipele Gusti.**
 Emisiune de Florian Tănăsescu
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:00 **La hanul moraritei.**
 Emisiune de Paulina Irimia
 14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Andrei Fircică la dispoziția dvs**
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Agricultura și alimentația.**
 Emisiune de Constantin Predilă
 20:00 **Întâlnire cu folclorul.**
 Emisiune de Theodora Popescu
 20:30 **Atelier TV studentesc.**
 Emisiune de Ciprian Vasilescu
 21:00 **Academia – Cărți în instanță.**
 Emisiune de Florin Rotaru
 22:30 **Lauri pentru liceeni.**
 Emisiune de Cristina Matei
 22:30 **Film documentar – Absolut minunat**
 23:00 **Consum cultura.**
 Emisiune de George Stanca
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***

MIERCURI – 8 decembrie 2010

22:00 **Film serial**
 22:45 **Slagăr fix**
 23:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 00:00 **Nimic fără lege** (r)
 00:30 **Știință și spiritualitate** (r)
 01:30 **Academia copiilor** (r)
 02:30 **Invitatul de la ora 13** (r)
 03:30 **Nocturna** (r)
 05:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)

MIERCURI – 8 decembrie 2010

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Circulați, vă rog** (r)
 07:00 **Femeia, adevăr și poveste** (r)
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Parodi press** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **Nocturna** (r)
 11:30 **Am venit cu drag la voi**
 13:30 **Deutsche Welle** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Film serial** (r)
 15:45 **Slagăr fix** (r)
 16:00 **Vedetele și fanii lor** (r)
 17:00 **Cărți în instanță** (r)
 18:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Noi, consumatorii**
 21:00 **Echipele „Gusti”**
 22:00 **Film serial**
 22:45 **Slagăr fix**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Vedetele și fanii lor** (r)
 01:00 **Cărți în instanță** (r)
 02:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 03:00 **La Hanul Morăriței** (r)
 04:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

JOI – 9 decembrie 2010

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Scrisori de acreditare** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Nimic fără lege** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **Galele TVRM** (r)
 11:30 **Adevăratele stele** (r)
 13:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Film serial** (r)
 15:45 **Slagăr fix** (r)
 16:00 **Grădina cu statui** (r)
 17:00 **Nocturna** (r)
 18:30 **Vedetele și fanii lor**

04:00 **Nocturna** (r)
 05:30 **Deschide cartea!** (r)

VINERI – 10 decembrie 2010

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Lauri pentru liceeni** (r)
 06:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Contrapunct** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Călători în timp.**
 Emisiune de Violeta Sereciu
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 13:00 **Femeia – adevăr și poveste.**
 Emisiune de Ana Maria Ghiur
 14:00 **Din sălile de concert.**
 Emisiune de Mihai Darie
 14:30 **Cronica ST.** Emisiune de Cristian Român
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Panteon.** Emisiune de Neagu Udroui
 19:30 **Recital muzical.**
 Emisiune de Dumitru Cucu
 20:00 **Apel telefonic.**
 Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Casă dulce românească.**
 Emisiune de Cătălin Maximciuc
 22:00 **Performerii în arenă.**
 Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Cinefilia.** Emisiune de Daniel Paraschiv
 23:00 **La hanul moraritei.**
 Emisiune de Paulina Irimia
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Apel telefonic** (r)
 05:00 **Panteon** (r)
 05:30 **Atelier TV studentesc** (r)

SĂMBĂTĂ – 11 decembrie 2010

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Performerii în arenă** (r)
 06:30 **Casă dulce românească** (r)
 07:30 **Vorbiți, scrieți românește** (r)
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 10:30 **Biblioteca virtuală.**
 Emisiune de Ionel Benea
 11:00 **Academia copiilor.**
 Emisiune de Irina Haidet
 12:00 **Întâlnire cu folclorul.**
 Emisiune de Theodora Popescu
 12:30 **Cronica scepticului.**
 Emisiune de Cristian Român
 12:57 *Promo*
 13:00 **En garde!** Emisiune de Carmen Fulger
 14:00 **Un actor în culise.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 14:30 **Adevăratele stele.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 15:58 *Promo*
 16:00 **Magazin de weekend.**
 Emisiune de Marius Voicu
 16:30 **Cinepanorama.**
 Emisiune de Eugen Atanasov
 17:00 **Hinca Dumitrescu și invitații săi**
 18:30 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu și Simona Șerban
 19:30 **Am venit cu drag la voi.**
 Emisiune de Georgeta Nucu
 21:30 **Viața ca un spectacol.**
 Emisiune de Viorel Popescu

VINERI – 10 decembrie 2010

19:30 **Cronica scepticului** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Virtuți și vicii**
 21:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 22:00 **Film serial**
 22:45 **Slagăr fix**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Galele TVRM** (r)
 01:30 **Cronica scepticului** (r)
 02:00 **Adevăratele stele** (r)
 03:30 **Grădina cu statui** (r)
 04:30 **Virtuți și vicii** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

VINERI – 10 decembrie 2010

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Noi, consumatorii** (r)
 07:00 **Arhiva TVRM**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Aplauze pentru hăreștiți** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **En garde!** (r)
 11:00 **Atelier TV studentesc**
 11:30 **Cronica ST** (r)
 12:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 13:00 **Comorile orașului** (r)
 13:30 **Deutsche Welle** (r)
 14:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
 15:00 **Film serial** (r)
 15:45 **Slagăr fix** (r)
 16:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 17:00 **Calea Lactee** (r)
 18:00 **Cinefilia** (r)
 18:30 **Scrisori de acreditare** (r)
 19:00 **Consum cultura** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Nimic fără lege**
 21:00 **La Hanul Morăriței**
 22:00 **Românul, cetățean european**
 22:30 **Femeia, adevăr și poveste**
 23:00 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
 00:00 **Atelier TV studentesc** (r)
 00:30 **En garde!** (r)
 01:30 **La Hanul Morăriței** (r)
 02:30 **Lumea văzută de aproape** (r)
 03:30 **Calea Lactee** (r)
 04:30 **Românul, cetățean european** (r)
 05:00 **Consum cultura** (r)

SĂMBĂTĂ – 11 decembrie 2010

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Gândești, deci există** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Atelier TV studentesc** (r)

22:30 **Concert of Symfonic Entertainment 1996 (ORF- Austria)**
 00:00 **Cafe concert.** Emisiune de Sorin Petre
 00:30 **Adevăratele stele** (r)
 02:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 03:00 **Academia Știință** (r)
 04:00 **Am venit cu drag la voi** (r)

DUMINICĂ – 12 decembrie 2010

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Cinepanorama** (r)
 06:30 **Panteon** (r)
 07:00 **Deutsche Welle.**
 Emisiune de Simona Șerban
 07:30 **Deschide cartea!**
 Emisiune de Alexandru Mironov
 08:00 **Stele de mâine.**
 Emisiune de Dumitru Lupu
 08:00 **Ecumenica.** Emisiune de Sorin Bejan
 09:00 **Vorbiți, scrieți românește.**
 Emisiune de Valeriu Marinescu
 09:30 **Basmele copilăriei.**
 Emisiune de Carmen Fulger
 10:30 **Ideii în dialog.**
 Emisiune de Corneliu Toader
 12:00 **Starea de duminică.**
 Emisiune de Sorin Bejan
 12:30 **Scena ca istorie.**
 Emisiune de Violeta Sereciu
 13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip
 14:00 **Mamaia 2010.**
 Emisiune de Sorin Lupașcu
 15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă.**
 Emisiune de Viorel Popescu
 16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.**
 Emisiune de Maria Gheorghiu
 17:00 **Scrisori de acreditare.**
 Emisiune de Mihaela Mihailide
 17:30 **Dor de-acasă.** Emisiune de divertisment
 Realizator Puiu Stoicescu
 19:30 **Grădina cu statui.**
 Emisiune de Neagu Udroui
 20:30 **Galele TVRM organizate de Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație Știință și Cultură**
 Emisiune de Georgeta Nucu
 22:00 **Ultimul Străjer al Capitalei – film documentar**
 22:30 **Film artistic: Lungul drum spre casă (SUA, 1998);** Genul: dramă; Regia: Glenn Jordan, Distribuție: Jack Lemmon, Peter Bryant. După moartea soției sale, pensionarul Tom Gerrin se mută împreună cu fiul său și soția acestuia; Deși are parte de multă afețiune, Tom nu se simte bine în casa acestora și pur și simplu își așteaptă sfârșitul; Dar într-o zi în oraș apare circul, iar Tom întâlnește o tânără de 21 de ani, pe nume Leanne; Cuplul neagreat se hotărăște să meargă împreună din Kansas în California; De-a lungul călătoriei și datorită peripețiilor prin care trec, dar și a diferențelor dintre ei, între cei doi se leagă o prietenie adevărată
 01:00 **Dor de-acasă** (r)
 03:00 **Galele TVRM** (r)
 05:00 **Scena ca istorie** (r)

*În emisiunea **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret** sunt prezentate **Consultații pentru sesiunea de examene.** Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

RADIO ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07.00-10.00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
 Realizator: Tiberiu Ursan
 10.00-13.00
TACHE ȘI FACE
 Realizator: Robert Tache
 13.00-16.00
CUTIA PANDOREI
 Realizator: Kristine
Marți 13.00-14.00 – INVITATUL DE LA ORA 13
 Realizator: Sorin Lupașcu
 16.00-19.00
FRESH NEWS
 Realizatori: Otilia Zamfir
 19.00-22.00
DESTRESEARA
 Realizator: Maria Ilie
 22.00-23.00
Luni-Joi MUZICĂ
Vineri 00.00-06.00 – NIGHT FEVER
 23.00-24.00
Luni-Joi CAFÉ NOCTURN
 Realizator: Luminița Bondrea
Luni 00.00-01.00 PRINTRE RÂNDURI (r)
 Realizatori: Otilia Zamfir
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Marți 00.00-02.00 – TOP 30 (r)
 Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Miercuri 00.00-02.00 – 80 REMEMBER (r)
 Realizator: Robert Tache
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
Joi 00.00-01.00 – Metalmorfoza
 Realizator: Marru
 01.00-07.00 – NIGHT FEVER

SĂMBĂTĂ – DUMINICĂ

06.00-09.30
MUZICĂ
 09.30-10.00
MINI RADIO SHOW
 Realizator: Irina Haidet
 10.00-12.00
MATINAL DE WEEK-END
 Realizator: Alina Toma
 12.00-13.00
Sămbătă – MUZICĂ
Duminică – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
 Realizator: Maria Ilie
 13.00-17.00
SIESTA DE WEEK-END.
 Realizator: Alina Toma
 17.00-18.00
Sămbătă – MUZICĂ
Duminică – PRINTRE RÂNDURI
 Realizator: Otilia Zamfir
 18.00-20.00
Sămbătă – 80 REMEMBER
 Realizator: Robert Tache
Duminică – TOP 30
 Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
 20.00-23.00
MUZICĂ
 23.00-00.00
CAFÉ NOCTURN
 Realizator: Luminița Bondrea
 00.00-07.00
NIGHT FEVER

Damian Drăghici, o stea a muzicii românești

Damian Drăghici, Daniel, cum îi spun prietenii, prin muzica sa, ajută oamenii. Renumitul cântăreț crede în Dumnezeu, își iubeste semenii, așa cum sunt, fără să îi judece, fără să facă discriminare. Visul său este să arate lumii întregi calitățile și cultura romilor.

Damian Drăghici s-a născut în București, pe 31 martie 1970. Pasiunea pentru muzică a avut-o de mic. La 10 ani, cânta într-un taraf de lăutari, împreună cu membrii familiei. A învățat să cânte la contrabas, tobe, la instrumente de percuție și la nai, acesta fiind instrumentul favorit. A participat la numeroase festivaluri de muzică, la *Cântarea României*. Asculta multă muzică, fiind atras, în special, de jazz. La 17 ani s-a hotărât să plece din țară și să ajungă în America. A luat cu el un nai. A ajuns în Grecia, la Tesalonica, nu în Italia, așa cum își planificase. A cântat mulți ani pe la mese, în acest oraș și la Atena, pentru a-și asigura traiul de zi cu zi. Pentru a câștiga mai bine, a învățat să cânte la orgă.

A plecat cu o bursă în America și a ajuns să fie primul din lume care cântă, la nai, muzică de jazz. Este unicul român care a obținut Premiul Grammy. Mărturisește că este foarte ambițios și că munca l-a făcut celebru, însă a fost mai fericit când era sărac decât atunci când era plin de bani și în jurul lui roiau oameni cu două fețe. Și-a cultivat permanent talentul muzical, dând valoare melodiilor românești și cântecelor tradiționale ale romilor, concertând alături de faimoșii Stanley Clarke, Chris Botti, Michel Camilo, Randy Brecker, Dave Weckl Arturo Sandoval, Bob Mintzer, Russell Ferrante, Vinnie

Leontina Văduva a împlinit 50 de ani. *Opinia națională* îi urează LA MULȚI ANI!

Interviul de față a fost realizat de colaboratorul nostru, Valeriu Răpeanu, la puțin timp după participarea celebrei artiste la concertul dedicat sărbătoririi a 45 de ani de activitate ai nu mai puțin cunoscutei sale mame, Maria Ciobanu.

Valeriu Răpeanu: Doamnă Leontina Văduva, aș vrea să vă fac o mărturisire: vedeți, suntem unii dintre noi tare ciudați, am aflat despre dumneavoastră din presa străină, și să vă spun cum: eram abonat la una dintre marile reviste ale epocii noastre, *Le Nouvel Observateur*, și acolo citeam, destul de des, cuvinte extrem de elogioase despre Leontina Ciobanu-Văduva, legat de orchestra Operii din Toulouse, cu Michel Plaçon, dar nu numai. Nu știam încă cine sunteți. Și atunci, am aflat, printr-o întâmplare, eram într-o seară la Cella Delavrancea și doamna Ioana Nicola, celebra noastră cântăreață, mi-a spus: „da, este româncă, da, este fata Mariei Ciobanu”. De atunci v-am conferit și identitate. Mai târziu, la Londra, în alte părți, am citit presa, soția mea a asistat la opera *Carmen* de Bizet, în 1993, la Paris, unde interpretați rolul Michaela, și această carieră a continuat, a sporit neîntrerupt. Atmosfera muzicală din casa v-a înrăurit într-un fel, cum, cine a descoperit acest talent, înscris nu numai în analele cântului românesc... postul de televiziune MEZZO transmite des recitările ale dumneavoastră, aveți și un film la MEZZO, cum s-a întâmplat?

Leontina Văduva: Cu siguranță, m-au influențat, încă din copilărie, cântecele mamei, vocea mamei, pentru că mama a cântat, ea însăși, încă de copil, și toți membrii familiei noastre au cântat; de altfel, vărul primar al mamei, Mircea Buciu, este un nume ilustru... Deci, există o tradiție în familia noastră să cântăm. Bine, mama nu a avut posibilitatea să studieze canto și să studieze muzica în profunzime, și învețe solfegiu, dar cântul ei ne-a legănat și ne-a îndrumat tuturor copiiișorii pașii, pentru că suntem trei copii și toți am îmbrățișat, oarecum, această meserie.

Valeriu Răpeanu: Ați urmat școala de muzică sau nu?

Leontina Văduva: Nu. Din nefericire, nu. Pentru că mama, la început, chiar cădă m-a văzut că am auz și așa inclinații spre muzică, nu vroia, totuși, să mă îndrumă către această meserie, pentru că o considera dificilă și cu multe privațiuni, renunțări imense, nu mai ai o viață a ta, o împarți cu publicul, o împarți cu muzica. Ca atare, nu m-a încurajat la început, ci, mai târziu. O serie de ani, până pe la 18 ani, am cântat muzică populară, alături de ea. De altfel, Marioara Murărescu ne-a făcut niște filmări, când eram copiii încă, pe la 16 ani; am înregistrat la Radio; am colindat toată țara, alături de mama; de altfel, am însoțit-o în turnee de la vârsta de 5 ani. Totdeauna am cântat, am cântat de mică, iar gustul pentru muzica clasică m-a prins mai târziu. Pentru că vocile noastre se aseamănă, și acum, destul de mult, nu simțeam o identitate a mea. Și atunci am zis, poate influențată și de unele filme muzicale, pe care le-am văzut, viața lui Johann Strauss, și valsuri, „uite, asta mi-ar plăcea, m-ar interesa”. Și m-am apucat, dar fără să mă gândesc că voi face vreo dată carieră, a fost la început o pură curiozitate.

Valeriu Răpeanu: Cine a jucat un rol în îndrumarea dumneavoastră? Ați avut un profesor care și-a dat seama?

Leontina Văduva: La insistențele mele, mama m-a luat de mână și a zis: „bine, hai să mergem să vedem dacă tu ai aptitudinile necesare pentru muzica clasică”. Și m-a dus la doamna Arta Florescu. O colegă a mamei, de la Radio, i-a spus: „du-o la Arta Florescu, este o mare profesoară și poate să-ți spună imediat dacă e cazul să se apuce sau nu”. Și, timid, așa a început. Bine, cumpărasem eu un disc cu *Trubadurul* de Verdi, și tot tipam prin casă, făceam vocalize după discul acela. Mi-aduc aminte că eram extrem de emoționată în fața doamnei Arta Florescu și mi-a spus: „bine, hai, cântă-mi ceva”. La început, am cântat un cântec popular, după care am încercat, să zic așa, să imit vocalizele din *Trubadurul*, și mi-a spus: „da, ai avea voce, trebuie să studiezi”, și m-a trimis la doamna Rogozea. Mai înainte de doamna Rogozea, am început cu doamna Romașcanu, pentru că trebuia să am o formațiune de solfegiu, și cu doamna și domnul Romașcanu am început să studiez, pe de o parte, solfegiul, și, pe cealaltă, canto. Foarte ușor, lucruri ușoare, nu eram încă foarte convinsă, pentru că la 18-19 ani nu prea mă vedeam să mă înham la așa o muncă titanică, că este, totuși, extrem de greu drumul, mai ales când nu ai avut o pregătire muzicală de copil. Toată lumea a privit ascensiunea mea ca pe o explozie și ca pe o minune, dar nimeni nu poate să-și dea seama câte ore de muncă și câte lacrimi am vărsat ca să ajung la nivelul la care se cerea pentru intrarea la Conservator, pentru că, mi-aduc aminte de primul examen la Conservator...

Valeriu Răpeanu: În consecință, ați dat examen?

Leontina Văduva: Da, da, deja, în 1979, am dat prima oară, era normal să nu intru, pentru că

Cântăreața Leontina Văduva este celebră nu numai la noi în țară; cum ar fi zis Tudor Anghezi, să-l parafrazăm, ci peste mai multe rânduri de hotare. Este un nume românesc prezent pe marile scene, prezent în cronica muzicală din marile ziare ale lumii, prezent pe CD-uri, cu înregistrări, care circulă în mii și zeci de mii de exemplare, dar, am spune, prezentă și la noi în țară, deși palmaresul său impresionant și, nu de ieri de azi, ar fi făcut-o, poate, cum pe alții i-a făcut, să se depărteze de țara nașterii domniei sale.

a-mi cunoaște

posibilitățile, de a ști să-mi drămuiesc efortul într-un spectacol; or, eram atât de la început, că lucrurile acestea abia cu timpul le-am învățat și am reușit să le suplinesc, mi-aduc aminte și acum: când am auzit prima dată orchestra, am avut senzația unui bloc sonor imens, din care nimic nu ieșea să mă îndrume, și mă agățam cu disperare de vârful baghetei maestrului Trăilescu...

Valeriu Răpeanu: V-a fost primul dirijor...

Leontina Văduva: Da, și primul regizor, domnul Hero Lupescu, care m-a îndrumat destul de agresiv, dar mi-a prins bine, pentru că toate lucrurile, pe care le-am învățat, mi-au servit mai târziu, pentru că, fiind primul trei ani de Conservator la Iași și, după aceea, transferându-mă la București ultimii doi, nu am avut o continuitate în pregătirea mea, și nu știam că la București aveau o altă manieră de a dirija canto cu clasa de operă. Deci, era un stil diferit între Iași și București, dar ambele locuri mi-au fost benefice.

Valeriu Răpeanu: Când ați făcut primul pas în străinătate, în ce împrejurări, când a început cealaltă carieră?

Leontina Văduva: Deja, din Conservator, am luat contact cu scena străină, pentru că am participat la concursuri internaționale. Prima oară am fost la Concursul de la Verviers, în 1983, la care am fost doar finalistă, și nu am reușit să ajung pe podium; în sfârșit, poate că pregătirea mea nu era încă... Era un concurs destul de dur, am cântat lucruri grele și poate, pregătită puțin cam în pripă, nu am reușit; am greșit, mi-aduc și acum aminte, ceva în aria *Filinei* din *Mignon*, am greșit cadențele la sfârșit, dar publicul din Belgia și-a adus aminte de mine; după mulți ani m-au invitat la o Gală a concursului și mi-au spus: „vă înținem minte de la concursul de canto din 1983”. Eu am rămas foarte surprinsă, de altfel, doamna Marcela Slătinaru era prezentă în sală la acest concurs. Aceasta a fost prima mea ieșire; după care am participat, în 1985, la mai multe concursuri în Olanda, Hertogenbosch, după aceea în Franța – la Toulouse, și, al treilea, a fost la Barcelona; în același an, am participat la toate trei. Am avut doi ani aproape, din 1983 până în 1985, de pregătire intensă pentru aceste concursuri și am reușit. Am fost foarte fericită că, în sfârșit, mi-am demonstrat că sunt capabilă. De altfel, la Toulouse, a fost foarte nostim, că, după concurs, un instrumentist român, care era în orchestră... Asta arată valoarea școlii românești de muzică... L-am întâlnit și el mi-a spus mă prezint la audiația pentru Manon și, lucru foarte curios, cu două zile înainte ca el să-mi vorbească despre acest lucru, cumpărasem discul Ilenei Cotrubaș cu Alfredo Kraus. Eu am avut fericirea să cânt cu el, de mai multe ori... L-am întâlnit prima oară la Londra, în *Povestirile lui Hoffmann*.

Valeriu Răpeanu: Dar până atunci, să revenim la Toulouse...

Leontina Văduva: Am dat audiație, m-am prezentat la audiație; înainte de a da audiație am fost la director și l-am rugat, dacă ar putea, să mă angajeze în cor. Și mi-a privit așa, cu un zămbet în colțul gurii, și mi-a spus: „dar tu nu ești o voce de cor, tu nu poți să faci cor, vocea ta e prea prezentă și e o voce de solistică”. Și atunci a luat telefonul și a sunat-o pe impresara mea, Luiza Petrov, și așa am intrat în contact, iar, după ce am dat audiația, Michel Plaçon și-a dat acordul ca eu să cânt, în a doua distribuție, *Manon*.

Valeriu Răpeanu: În consecință, ați debutat pe o scenă străină de data aceasta?

Leontina Văduva: La Toulouse, în *Manon*, cu Michel Plaçon.

Valeriu Răpeanu: El a fost la București, prin anii '70, cu orchestra Radio, de mai multe ori; pe urmă a revenit, mai ales la *Festivalul Enescu*, când a făcut o *Sinfonia a III-a* de Enescu extraordinară. Este unul dintre marii dirijori. A făcut și operă, a făcut o *Aida* extraordinară, și nu numai. Deci, acesta este începutul dumneavoastră. După aceea, care v-a fost

itinerariul? Deși este imposibil să-l refacem, așa cum ați spus, totuși...

Leontina Văduva: După Toulouse, tot *Manon* mi-a fost propus la Nisa, pentru că o altă soprână anulase... Pentru mine a fost dificil, că nu aveam viză decât pentru Toulouse și ar fi trebuit să mă întorc imediat acasă; am sunat-o pe mama, disperată, și i-am spus: „mamă, ce faci?, nu pot să mă întorc, este o ocazie unică” și am rugat-o: „luptă-te să-mi prelungească viza”; și a reușit. Până la urmă, am cântat și la Nisa; iar la Nisa am avut marea șansă cu Illeana Cotrubaș, căreia îi propusese Covent Garden să cânte *Manon* în următorii doi ani; venise însoțită de directorul artistic, Peter Mario, la spectacolele de *Manon*, spunându-i: „eu nu mai sunt acum pentru *Manon*, uite, sunt fete tinere, uite, hai să ascultăm, este o româncă tânără, care va cânta aici. Și așa am fost eu angajată pentru Opera Regală Covent Garden din Londra.

Valeriu Răpeanu: Frumos gest din partea doamnei Cotrubaș...

Leontina Văduva: Da, a fost foarte generos; multe, multe voci au fost ajutate de ea.

Valeriu Răpeanu: Ea a fost și foarte cunoscută, are o discografie impresionantă: Mozart, Verdi... și cu foarte mari dirijori.

Leontina Văduva: Este una dintre ilustrele noastre înainteaze.

Valeriu Răpeanu: Și atunci ați trecut și Canalul Mâneci.

Leontina Văduva: Am fost luată întâi pentru încercare, ca dublură a Juliei Migenes, pentru *Manon*, iar, un an mai târziu, după am fost testată destul de sever, s-a decretat: „da, este bine pregătită, face față”. Și așa am ajuns, repet, după un an, în 1988, să debutez, în sfârșit, la Covent Garden, nu înainte de a trece în Italia, pe scena Genovei, cu același rol, iar, mai târziu, în *Cotofana hooată*, de Rossini, pe scena Teatrului de pe Champ Élysée, la Paris. Am avut, pot să spun, o șansă incredibilă, să intru chiar de la început în marile teatre, dar, în același timp, și o mare răspundere, pentru că eram conștientă de pregătirea mea, dar, în același timp, de exigențele scenelor respective.

Valeriu Răpeanu: Am citit presa din 1988, cronicile din presa londoneză. Din păcate, nu le mai am. În marea presă londoneză se spunea atunci că viața muzicală, de cea mai înaltă calitate, se concentra, era la Londra, cu o exigență extraordinară: concursuri tot timpul și pentru membrii orchestrei, pentru că era o orchestră foarte bună. Eu, atunci, am asistat la o repetiție la Londra, cu Serge Baudo, și am văzut ce înseamnă o repetiție, era un program destul de greu. Dar, cât de bine înțelegeau și cum mergeau repetițiile, care se ridicau la înțelegerea, la modalitățile șefului de orchestră de a înțelege partitura... Ați prins un moment de înaltă calitate și exigență?

Leontina Văduva: Este și acum, încă mai sunt teatre la Londra, la Paris, la Viena, sunt teatre extrem de importante în viața muzicală europeană. Deci, acesta a fost parcursul până la Londra. După aceea, bine, au continuat: Hamburg, München, Viena, tot pentru *Manon*. Aș putea spune că *Manon* a fost rolul fetiș. Am cucerit multe cu acest *Manon*.

Valeriu Răpeanu: Repertoriul francez v-a ajutat mult?

Leontina Văduva: Gustul pentru opera franceză mi-a fost insuflet de Michel Plaçon, el a avut rolul de mentor în pregătirea mea, și pot spune că faptul că m-am instalat la Paris, din 1988, m-a ajutat foarte mult să înțeleg cultura franceză și să reușesc să pătrund subtilitatea muzicii franceze, pentru că, în general, chiar instrumentiștii o tratează a un pic...

Valeriu Răpeanu: Și Michel Plaçon a vorbit aici, într-un interviu, nu-mi mai aduc aminte cine i l-a luat, și spunea că trebuie făcute eforturi, când întreba despre Enescu, și pentru muzica franceză.

Leontina Văduva: Exact, exact, ca muzicienii și instrumentiștii să aibă plăcerea să cânte această muzică... Există, pot spune, un

voal care acoperă și pe care trebuie să-l ridicăm ușor, și să pătrundem tainele acestei muzici.

Valeriu Răpeanu: Poate și pentru faptul că era puțin postveridian, atmosfera de Verdi domina, Wagner, pe de altă parte, erau cele două contrare, și-și găseau mai greu locul, și au trebuit să treacă ani. Spuneți-mi un lucru, doamna Văduva, aș vrea să încerc o întrebare grea, în niciun caz indiscretă: când ați început să mergeți în străinătate, să ascultați, să aprofundați, și aceasta se vede din interpretările dumneavoastră, ați avut un ideal, o cântăreață, erați foarte tânără, să spuneți: aș vrea să fiu ca... ea? S-a întâmplat?

Leontina Văduva: Am avut modele nenumărate, pentru că era firesc, fiecare etapă a evoluției mele, să aibă un idol. Deci, am început cu Illeana Cotrubaș, după aceea am trecut la Montserrat Caballé... după care am mers spre Renata Scotta. La început de tot, o ascultam foarte mult pe Virginia Zeani, mi-a impresionat foarte tare și, bine înțeles, Maria Callas. Deci, asisteam numai câteva nume din cele pe care le ascultam, din nenumăratele interpretări, erau nenumărate, nenumărate voci care mă impresionau. De exemplu, Maria Cebotari.

Valeriu Răpeanu: Maria Cebotari, destinul ei a fost cam trist...

Leontina Văduva: Dar, lucrurile pe care le-a lăsat scrise, totuși, au rămas vii în memoria multor critici muzicali din străinătate. Deci, sunt voci care m-au marcat.

Valeriu Răpeanu: Sunt nume. De exemplu, Dinu Lipatti, unele din interpretările lui sunt considerate nedepășite și acum. Și a plecat în floarea tinereții, la 33 de ani, în 1950. Dar, spuneți-mi, ați ajuns vreodată să fiți pe scenă, să vă confrunțați, în sensul să fiți în aceeași distribuție cu unul dintre idoli dumneavoastră, să aveți trac?

Leontina Văduva: Bine, între voci feminine, nu prea am avut ocazia, dar voci masculine, mai multe; m-am întâlnit pe scenă cu Eduard Tumașian, dintre vocile excepționale am cântat cu Alfredo Kraus, Plácido Domingo, Thomas Hampson, James Moritz, Luis Lima, Gabriel Bacquier și mulți alții. Am debutat în *Manon*, alături de Alain Vanzo, care era considerat Alfredo Kraus al francezilor.

Valeriu Răpeanu: Și interpretările sunt extraordinare...

Leontina Văduva: Exact. Dar am debutat alături de el, și eu eram așa de mică, eram foarte impresionată; am jucat rolul, efectiv, foarte natural, pentru că mă impresionă, într-adevăr.

Valeriu Răpeanu: Eu nu l-am văzut, doar l-am ascultat, dar avea, se spunea, am asistat la o discuție, aici la București, între Igor Markevici și Serge Baudo, care dirija orchestra Radio. Și Markevici, care cânta concertul următor, a venit să-l felicite, și-i amintea de un Mozart făcut la bine... Provence, și-i spunea: „maestre, sunteți directorii etc. etc., dar succesul nu este al meu, este al lui Gabriel Bacquier”. Și Markevici îi spunea: „ai dreptate, este extraordinar, este un cântăreț ieșit din comun...” Vă spun discuția care am fost martor, și ei spuneau că a fost ceva ieșit din comun, ceva ce rar se poate întâlni.

Leontina Văduva: Cu Gabriel Bacquier am jucat de mai multe ori *Don Pasquale* și, prima oară când am debutat la Toulouse în acest rol, alături de el, mi-a spus, la repetiții: „poți să-mi dai palma, că nu-i nicio problemă”. Și i-am spus: „maestre, sunteți sigur?” La repetiții, n-am îndrăznit, dar, până la urmă, dacă a insistat atâta: „poți, poți...” Bun. Și când i-am dat o palmă, i-au sărit ochelarii de pe nas.

Valeriu Răpeanu: În materie de dirijori, Michel Plaçon...

Leontina Văduva: Am cântat sub bagheta lui Zubin Mehta, James Conlon, Charles Mackerras, tot așa, nenumărate nume...

Valeriu Răpeanu: Pentru o interpretă de operă, dirijorul are un rol sau... Știți că au fost discuții, că dirijorul trebuie să urmeze diva...

Leontina Văduva: Eu nu sunt de aceeași părere. Bine, există un acord tacit între interpret și dirijor, pentru că un dirijor are o anumită opțiune asupra unei lucrări și interpretul alta. Noi avem datoria să ne inclinăm în fața muzicii și să acceptăm viziunea dirijorului, dar... ceea ce este necesar, este ca dirijorii să cunoască totuși vocile, să aibă o experiență de operă, pentru că noi avem o respirație diferită și, de la un interpret la altul, se schimbă interpretarea, abordarea lucrării în sine, deci putem fi ajutați, sau putem fi desființați, categoric, de un dirijor. Am trăit și clipe de extaz muzical, și, efectiv, clipe de infern

muzical, cu amușiți dirijori, care nu numai că vroiau să se impună, poate că dorința ar fi fost să ne ajute, dar nu știau cum, și nu simțeau cântărețul, ori lucrurile acestea numai dragostea pentru cânt poate s-o dea. De exemplu, Antonio Pappano este un tânăr dirijor, care actualmente este directorul orchestrei de la Covent Garden; faptul că a fost ani de zile corepetitor, și atât său a fost dirijor de cor, avea noțiuni de canto, înțelegea vocile și putea să scoată ce-i mai bun. De ce Illeana Cotrubaș îi iubea așa de mult pe Kleiber? Tocmai pentru că știa să utilizeze arta cântărețului la maxim, să scoată din ea esențialul. De ce o Callas era atât de mare? Nu numai din cauza capriciilor. Era pentru că ea putea să-și impună cântul, care avea o linie nobilă, și se vedea cât de pregătită e, nu? Toate lucrurile acestea fac colaborarea între cântăreț și dirijor să fie benefică pentru urechile publicului.

Valeriu Răpeanu: Pentru că am vorbit și de Callas, n-ați vorbit nimic de Verdi. Ați abordat și repertoriul veridian.

Leontina Văduva: Sigur că da, am cântat, nu foarte mult, am debutat mai întâi cu *Rigoletto*, alături de un bariton celebru al nostru, Agache. Și el și eu ne făcăm debutul în *Rigoletto*, rol pe care l-am cântat de mai multe ori în Spania, Germania, Franța; iar, după aceea, după câțiva ani, poate că am așteptat prea mult, să abordez *Traviata*, *Violeta* fiind un rol care mi-e foarte drag. E o muzică pe care o iubesc extrem de mult; de mic copil eram deja impresionată de roman și, după aceea, am trăit o perioadă în regiunea în care s-a născut Marguerite Gautier, și-am cunoscut chiar o nepoată, un membru al familiei. Deci, faptul că acest personaj a existat efectiv și totată, toată nenorocirea vieții ei a fost adusă pe scenă, și muzica lui Verdi a înobilat-o, m-a impresionat întodeauna.

Valeriu Răpeanu: Dar, dacă nu mă înșel, ați abordat și *Falstaff*, adică perioada...

Leontina Văduva: Da, da, abia acum; pentru că, după venirea pe lume a fiului meu, vocea mea s-a schimbat puțin, a luat o culoare poate mai dramatică, poate s-a mai rotunjit, registrul grav a prins o altă consistență, și lucrul acesta mi-a permis să abordez acest repertoriu. Și-am făcut efort, am debutat în *Alice Fort*, la Bordeaux. Iu Guerra a vrut o *Alice Fort* mai peizantă.

Valeriu Răpeanu: Cum considerați această operă, să zicem, de final, față de *trilogia populară* și de celelalte ale lui Verdi?

Leontina Văduva: Este ușor diferită de tot ce a scris Verdi, pot spune, poate este scrisă mai academic; dar, în același timp, cu extrem de mult umor. Pentru mine a fost o plăcere enormă să joc acest rol și, în sfârșit, orchestra a fost fericită să cânte alături de noi, pentru că în *Falstaff* au avut un rol extrem de important, și nu a fost numai un acompaniament, ca în celelalte opere de Verdi. Este o întreprindere de idei muzicale, între voci și orchestră, care impresionează și dă, în același timp, un impact dramatic, chiar dacă este o operă comică.

Valeriu Răpeanu: Acum ați trecut la *Dialogul carmelitelor*. Ce repertoriu model!

Leontina Văduva: *Dialogul carmelitelor*; bine, deja nu mai este considerată operă modernă. Pentru mine a fost o noutate, este o scriitură care necesită o rigoare deosebită și, în același timp, este scrisă destul de vocal. În plus de asta, am debutat acest rol la Scala, sub bagheta maestrului Muti, deci pe scena unde a fost creată această operă, și a fost cântată tot de o româncă, Virginia Zeani, pentru mine a fost un lucru foarte deosebit și emoționant. Este un rol absolut divin și cu o încărcătură filosofică extremă. Este un rol pe care-l iubesc extrem de mult, poate nu pune așa de mari dificultăți vocale, cât interpretarea, intensitatea personajului... intensitatea dramatică greu de conturat, pentru că fragilitatea acestui caracter este deosebită și trăsura conturului este dificilă.

Valeriu Răpeanu: Doamna Leontina Văduva, v-am spus, repet, ar trebui un întreg serial, în care noi ne-am plimba pe foarte multe meridiane ale muzicii, în trecut și astăzi, ținând seama de momentul când dumneavoastră ați intrat în acest circuit.

Leontina Văduva: Bine, în general, trebuie să trecem prin foarte multe roluri ca să ajungem la o *Traviata* sau la o *Così fan tutte*, sunt pasaje obligatorii. E adevărat, eu am început cu *Antonia*, lucru pe care nu-l recomand tinereilor voci, și *Manon*, dar, după aceea, am trecut la *Suzana*, prin *Don Pasquale*, *Elixirul dragostei*, *Rigoletto*, până când am ajuns la *Traviata*, iar după aceasta am ajuns la *Boema*...

Valeriu Răpeanu: Și nu considerați *trilogia populară*, cum se zice, a lui Verdi, un lucru mai ușor?

Leontina Văduva: Nu, dimpotrivă. În general, Verdi a scris extrem de dificil, pentru că are o manieră de a gândi instrumentală, după mine. Asta este opinia mea. Întodeauna, aproape toate operele verdiene încep cu lucruri extrem de grele pentru voce, deci n-ai timp să te încălzești. În repertoriul francez, altfel sunt construite rolurile.

Valeriu Răpeanu: Sunteți *Cavaler al Ordinului artelor și literelor*, semnat de doamna Catherine Trautmann, care era ministru al culturii în vremea aceea, în 1998.

Leontina Văduva: Și Ministerul Culturii, care m-a onorat într-un mod extraordinar...

Valeriu Răpeanu: Noi vă mulțumim, și, poate, cine știe, vom mai avea prilejul să ne întâlnim și să depănim aici momente ale unei cariere extrem de bogate, care cu greu poate fi concentrată într-un singur dialog.

Leontina Văduva: Despre toți colegii, toți marii cântăreți, cu care m-am confruntat pe scene, și pe care i-am enumerat, și de la care am avut enorm de învățat. De aceea spun că apariția unui cântăreț pe scenele internaționale nu este doar împlinirea personală: uite, am ajuns, în sfârșit, să cânt pe scena asta mare. Pentru mine, important a fost să cânt alături de marii interpreți, pentru că, astfel, am reușit să mă șlefuiască și să învăț extrem de multe lucruri. Și, poate, schimbul acesta mi-a permis să ajung unde sunt.

Valeriu Răpeanu: Este și o frumoasă lecție etică ceea ce ne-ați spus dumneavoastră acum. Vă mulțumim foarte mult.

